

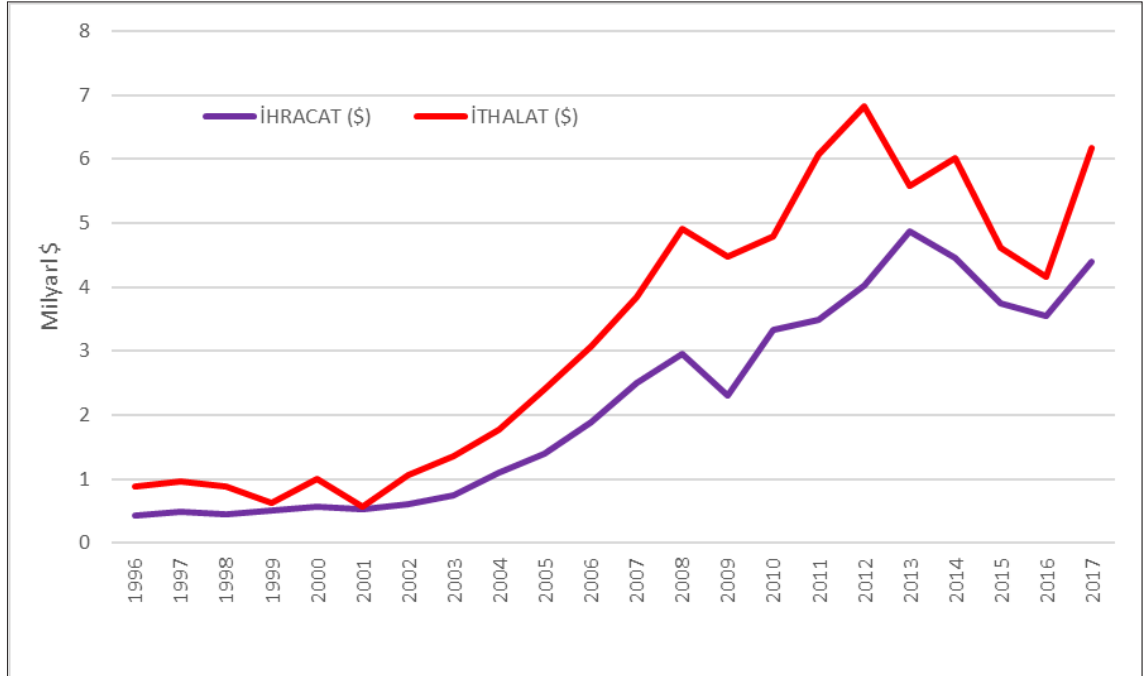
MADEN DIŞ TİCARETİ (2017)

Mesut ŞAHİNER*

Genel Müdürlüğümüzün “Maden ve Enerji Hammaddelerinde Ulusal ve Uluslararası Üretim, Tüketim, İthalat, İhracat Kriterleri ve Kritik Hammadde Öngörülerini Doğrultusunda Arama ve Araştırma Faaliyetleri Gerçekleştirmek ve Ülkemizdeki Rezerv Güvenilirliğini Sağlamaya Katkıda Bulunmak” stratejik amacı çerçevesinde arama politikalarının değerlendirilmesine ve önceliklerin belirlenmesine katkıda bulunmak için ülkemiz madencilik sektörünün dış ticaret verileri; ticarete bulunduğu ülkeler, madenlerin miktarları, değerleri, payları ve geçen yıla göre değişimleri derlenmiş ve bu çalışmada özetlenmiştir.

Türkiye'nin 2017 yılı dış ticaretine bakıldığında; ihracatta geçen yıla göre %10,16 artış gerçekleştirerek 157.055.370.554 \$ olarak, ithalatta geçen yıla göre %17,71 artış gerçekleştirerek 233.791.662.053 \$ olarak tamamlamıştır. Buna göre ihracat ithalatın %67,17'lik kısmını karşılamış, açık ise 76.736.291.499 \$ olarak gerçekleşmiştir. İhracatta öne çıkan ülkeler; Almanya, İngiltere, Irak, ABD, İtalya, Fransa, BAE, İspanya, Hollanda, İran ve İsrail'dir. İthalatta ise; Çin, Almanya, Rusya, ABD, İtalya, Fransa, İran, İsviçre, Güney Kore, Hindistan, İspanya ve İngiltere'dir.

Ülkemizin maden sektörünün ithalat ve ihracat grafiği aşağıda verilmiştir.

Maden Dış Ticareti (2017)

	İHRACAT		İTHALAT	
	MİKTAR (KG)	DEĞER (\$)	MİKTAR (KG)	DEĞER (\$)
ENDÜSTRİYEL HAMMADDELER				
TUZLAR	326.002.330	25.212.989	294.888.969	11.555.696
KAVRULMAMIŞ DEMİR PİRİTLERİ	5.996.355	578.349	609.000	279.091

* Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Fizibilite Dairesi Başkanlığı, Ankara.

KÜKÜRT	156.054.027	17.560.916	296.239.870	32.496.923
GRAFİT	1.291.397	966.720	13.512.528	11.330.838
KUM	106.772.896	4.613.400	964.305.601	37.260.154
KUVARS	503.960.416	76.178.172	2.161.992	686.516
KUVAZİT	303.192	35.965	148.956	71.770
KAOLİN VE KAOLİNLİ KİLLER	141.692.070	4.362.196	395.658.184	53.567.630
BENTONİT	592.333.291	64.597.083	5.099.555	1.967.937
REFRAKTER KİLLER	59.990.962	4.715.380	326.547.620	32.139.703
ANDALUZİT, DİSTEN, SİLLİMANİT	24.000	3.000	14.240.508	4.799.216
FOSFATLAR	41.400	13.385	1.034.051.854	88.413.107
BARİT	207.913.204	27.223.410	4.522.435	2.424.870
TRİPOLİT, DİATOMİT, KİSELGUR	73.428.325	5.535.625	3.031.935	2.253.931
POMZA (SÜNGER TAŞI)	260.785.925	16.589.111	6.844.957	142.072
ZIMPARA TAŞI VE DİĞER TABİİ AŞINDIRICILAR	54.589.999	5.637.016	3.728.094	1.274.307
ÇAKILTAŞI, ÇAKMAKTAŞI, MICİR, CÜRUF, MOLOZ	386.511.499	6.722.532	1.326.492	420.945
DOLOMİT	28.794.184	2.089.017	4.750.056	1.463.239
MANYEZİT	398.732.343	101.075.296	61.835.892	34.596.800
ALÇI TAŞI, ALÇILAR	683.130.934	49.462.923	265.857.427	6.793.084
KİREÇ VE KİREÇTAŞLARI	2.605.223.405	15.197.182	6.566.087	1.568.619
MİKA	351.027	119.281	468.542	550.354
TALK	3.680.254	1.135.303	31.800.324	10.824.922
TABİİ BORATLAR VE KONSANTRELERİ	824.695.720	264.999.438	2	572
FELDİSPAT	6.439.995.093	178.900.860	56.515.048	4.783.848
FLORİT	555.000	131.932	94.746.885	17.224.350
LÖSİT, NEFELİN VE SİYENİT NEFELİN	5.687.833	850.519	2.249.150	834.108
PERLİT	495.910.839	28.260.734	97.490	69.616
VERMİKÜLİT	1.219.691	437.600	2.402.989	901.313
LÜLE TAŞI	9.883	13.516	22.300	21.188
BOYA HAMMADDELERİ	31.686	31.621	76.600	40.799
SÜS TAŞLARI	30.815	10.875.044	20.895	77.681.613
ZİRKONYUM SİLİKAT	59.687	103.086	33.940.952	42.064.081
TABİİ SODYUM SÜLFAT	196.685	31.492	0	0
DİĞER ENDÜSTRİ MİNERALLERİ	200.308.937	11.373.124	14.496.537	5.521.799
TOPLAM	14.566.305.304	925.633.217	3.942.765.726	486.025.011
DOĞAL TAŞLAR				
MERMER, TRAVERTEN HAM BLOK VE PLAKALAR HALİNDE	6.118.746.755	1.112.260.553	13.258.433	2.833.935
MERMER, İŞLENMİŞ	1.870.476.846	795.468.955	35.967.732	25.910.199

TRAVERTEN, İŞLENMİŞ	318.522.916	122.972.890	1.111.988	369.774
GRANİT, HAM	60.199.192	5.180.994	19.933.634	2.284.882
GRANİT, İŞLENMİŞ	13.805.074	5.736.349	266.844.133	144.092.315
KAYAGAN TASI (ARDUVAZ), HAM	4.833.120	519.656	1.021.368	179.389
KAYAGAN TASI (ARDUVAZ), İŞLENMİŞ	2.533.698	797.534	7.224.429	2.137.402
YONTULMAYA VEYA İNŞAATA ELVERİŞLİ DİĞER TAŞLAR	79.531.702	16.364.213	7.650.038	2.885.140
TOPLAM	8.468.649.303	2.059.301.144	353.011.755	180.693.036
METALİK CEVHERLER				
DEMİR	761.985.632	43.616.967	10.962.763.851	1.010.677.954
MANGANEZ	30.245.428	4.812.582	493.014	334.695
BAKIR	246.270.706	234.679.849	75.570	97.514
NİKEL	239.896.730	9.224.640	67	950
KOBALT	0	0	1.000	64.500
ALÜMİNYUM	635.077.304	14.980.823	52.143.788	16.980.195
KURŞUN	124.983.390	177.812.693	63.940	19.829
ÇİNKO	765.164.735	388.312.372	327.600	119.800
KALAY	6.450	22.750	0	0
KROM	1.390.868.907	344.728.565	185.924.134	52.531.638
TUNGSTEN (VOLFRAM)	22	287	102	342
MOLİBDEN	3.399.094	23.457.251	405	12.144
TİTANYUM	106.534	84.222	8.353.076	6.365.149
DİĞER KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ VE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ	59.760.390	124.709.812	550.036	523.054
ANTİMUAN	2.602.430	13.196.081	682.000	1.346.981
DEMİR VEYA ÇELİĞİN İMALİNDEN ELDE EDİLEN DÖKÜNTÜLER, CÜRUF VE MOLOZLAR	616.890.869	16.775.499	191.121.757	27.626.382
DİĞER METALİK CEVHERLER	3.324	21.325	27.572	83.121
TOPLAM	4.877.261.945	1.396.435.718	11.402.527.912	1.116.784.248
ENERJİ HAMMADDELERİ				
TAŞ KÖMÜRÜ	100.019.825	10.973.511	38.251.136.309	3.899.057.903
LİNYİT	1.457.653	159.313	0	0
TURBA	3.000.606	703.424	94.730.086	16.872.629
KOKLAŞABİLİR KÖMÜRLER	3.367.622	924.417	2.074.864.556	468.781.342
BİTÜMLER	5.487.017	2.959.433	5.953.354	4.402.585
TOPLAM	113.332.723	15.720.098	40.426.684.305	4.389.114.459
GENEL TOPLAM	28.025.549.275	4.397.090.177	56.124.989.698	6.172.616.754

06/02/2018 tarihine göre TÜİK web sitesinden indirilen veriler.

İHRACAT

TÜİK verilerine göre 2017 yılında 157.055.370.554 \$ olarak gerçekleşen ülkemiz toplam ihracatından %2,8 pay alan madencilik sektörü ihracatı, bir önceki yıla göre %23,56 artışla 4.397.090.177 \$ olarak gerçekleşmiştir. İhracatın % 46,83'ü doğal taşlar, %31,76'sı metalik madenler, %21,05'i endüstriyel hammaddeler ve geri kalan %0,36'sı ise enerji hammaddelerinden oluşmaktadır. 2017 yılında en fazla ihraç edilen maden ürün grupları arasında Doğal Taşlar 8,47 milyon ton ve 2,06 milyar \$ ile ilk sırada yer alırken, bu grubu, 4,88 milyon ton ve 1,39 milyar \$ ile metalik cevherler, 14,57 milyon ton ve 925,6 milyon \$ ile endüstriyel mineraller ve en son olarak 113 bin ton ve 15,72 milyon \$ ile enerji hammaddeleri ile sıralanmıştır.

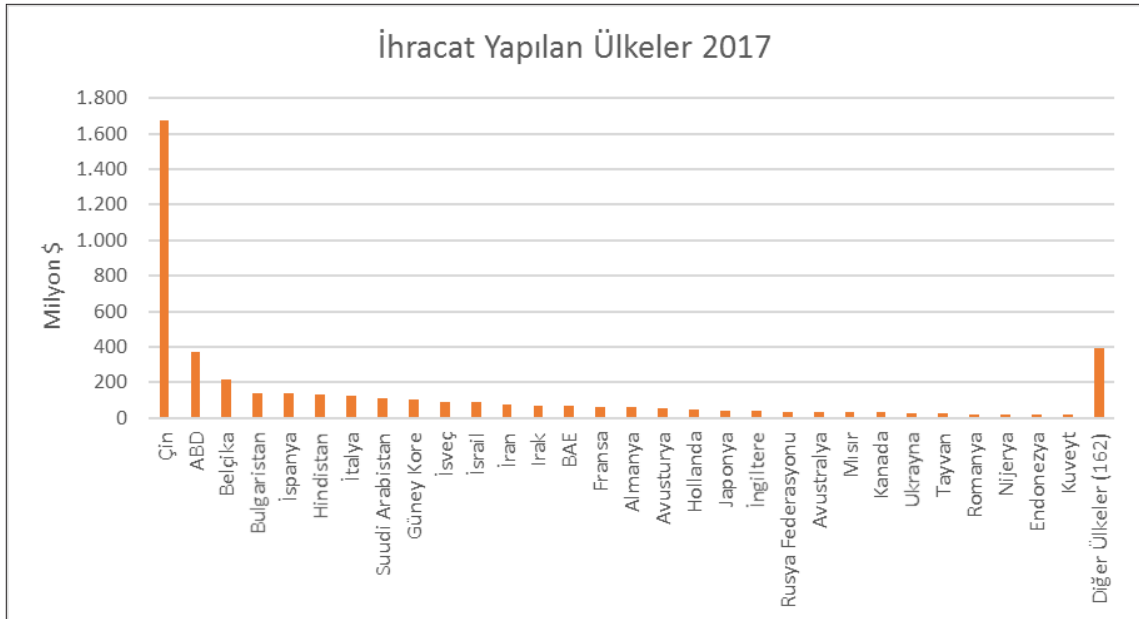
Bu dönemde, mermer-traverten ham, kabaca yontulmuş veya blok 6,12 milyon ton ve 1,11 milyar \$ ile 2017 yılında toplam maden ihracatımız içinde en fazla ihraç edilen ürün olurken, işlenmiş mermer 1,87 milyon ton ve 795 milyon \$ ile ikinci, çinko cevherleri 765 bin ton ve 388,3 milyon \$ ile üçüncü, krom cevheri 1,39 milyon ton ve 344,7 milyon \$ ile dördüncü, tabii boratlar ve konsantreleri 824,7 bin ton ve 265 milyon \$ ile beşinci, bakır cevherleri 246,3 bin ton ve 234,7 milyon \$ ile altıncı, feldispat 6,44 milyon ton ve 179 milyon \$ ile yedinci sırada yer almıştır.

2017 yılında sektör ihracatının gerçekleştirildiği önemli ülkeler arasında; Çin Halk Cumhuriyeti 1,68 milyar \$ ve %38,12 bir payla ilk sırada yer alırken, bu ülkeye olan ihracatımızda bir önceki yılın aynı dönemine göre %26,25 oranında artış kaydedilmiştir.

Çin'i sırasıyla, 373,9 milyon \$ ile ABD (%11,08 artış), 216 milyon \$ ile Belçika (%72,49 artış), 141,2 milyon \$ ile Bulgaristan (%20 ,03 artış), 138,8 milyon \$ ile İspanya (%29,87 artış), 130,12 milyon \$ ile Hindistan (%47,06 artış), 123 milyon \$ ile İtalya (%40,7 artış) ve 110,2 milyon \$ ile Suudi Arabistan (%28,06 artış) takip etmiştir.

Endüstriyel Hammaddeler; 2017 yılı endüstriyel hammadde ihracatı toplamda geçen yıla göre %14,56 artış ile 925.633.217 \$ olarak gerçekleşmiştir. Bunlardan başlıcaları; Tuzlar 25,2 milyon \$, Kükürt 17,56 milyon \$, Kuvars 76 milyon \$, Bentonit 64,5 milyon \$, Barit 27,2 milyon \$, Pomza 16,58 milyon \$, Manyezit 101 milyon \$, Alçıtaşı 49,46 milyon \$, Kireçtaşı 15 milyon \$, Tabii Boratlar ve Konsantreleri 265 milyon \$, Feldispat 178,9 milyon \$, Perlit 28,26 milyon \$ ve Süstaşları 10,87 milyon \$ dir.

Bu grupta ihracat yaptığımız ülkeler sırasıyla; Çin (135 milyon \$), İtalya (83,7 milyon \$), İspanya (82 milyon \$), ABD (75 milyon \$) ve Avusturya (43,48 milyon \$) yer almaktadır. Bu ülkeleri sırayla; Hindistan, Hollanda, İsrail, Rusya Federasyonu, Almanya, Mısır ve Nijerya takip etmektedir.

Doğaltaşlar; 2017 yılı doğaltaş ihracatı toplamda geçen yıla göre %13,26 artış ile 2.059.301.144 \$ olarak gerçekleşmiştir. Mermer ve Traverten (Ham Blok ve Plakalar Halinde) 1,11 milyar \$, İşlenmiş Mermer 795,47 milyon \$, İşlenmiş Traverten 122,97 milyon \$, Yontulmaya veya İnşaata Elverişli Diğer Taşlar 16,3 milyon \$ dir.

Bu grupta ihracat yaptığımız ülkeler sırasıyla; Çin (945,8 milyon \$), ABD (294,7 milyon \$), Suudi Arabistan (104,5 milyon \$), Hindistan (84,8 milyon \$) ve Irak (64,14 milyon \$) yer almaktadır. Bu ülkeleri sırasıyla; İsrail, BAE, Fransa, Avusturalya, Kanada, İngiltere, Almanya ve İtalya takip etmektedir.

Metalik Cevherler; 2017 yılı metalik cevher ihracatı toplamda %51,13 artış ile 1.396.435.718 \$ olarak gerçekleşmiştir. Demir 43,6 milyon \$, Bakır 234,68 milyon \$, Alüminyum 15 milyon \$, Kurşun 177,8 milyon \$, Çinko 388,3 milyon

\$, Krom 344,7 milyon \$, Molibden 23,4 milyon \$, Antimon 13,2 milyon \$ ve diğer kıymetli metal cevherleri/zenginleştirilmiş kıymetli metal cevherleri 124,7 milyon \$ dir.

Bu grupta ihracat yaptığımız ülkeler sırasıyla; Çin (595,2 milyon \$), Belçika (206,3 milyon \$), Bulgaristan (127,67 milyon \$), Güney Kore (89 milyon \$) ve İsveç (87 milyon \$) yer almaktadır. Bu ülkeleri sırasıyla; İran, İspanya, Japonya, İtalya, Almanya, Bahreyn ve Hollanda takip etmektedir.

Enerji Hammaddeleri; 2017 yılı enerji hammaddeleri ihracatı toplamda %79 artış ile 15.720.098 \$ olarak gerçekleşmiştir. Taşkömürü 10,97 milyon \$, turba 703 bin \$, koklaşabilir kömürler 924,4 bin \$ ve bitümler 2,9 milyon \$ dir.

Bu grupta öne çıkan ülkeler sırasıyla; Suriye, Kuzey Kıbrıs, Türkmenistan, Gürcistan ve Irak'tır.

MADEN İHRACATI, DEĞERE GÖRE SIRALI (2017)

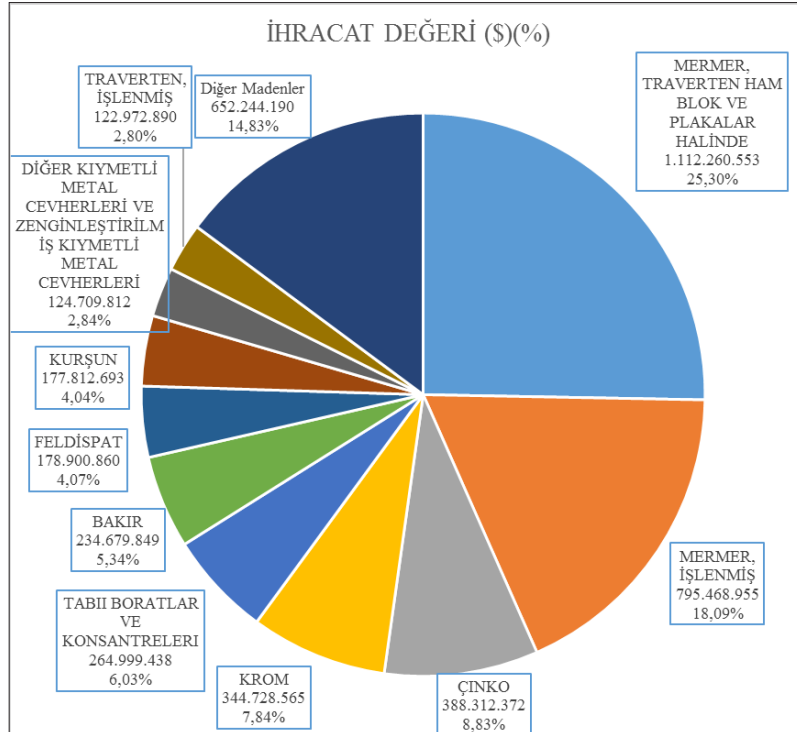
2017	İHRACAT		GEÇEN YILA GÖRE DEĞİŞİM %	
	MİKTAR (KG)	DEĞER (\$)	MİKTAR (%)	DEĞER (%)
MERMER, TRAVERTEN HAM BLOK VE PLAKALAR HALİNDE	6.118.746.755	1.112.260.553	25,66	27,59
MERMER, İŞLENMİŞ	1.870.476.846	795.468.955	5,33	-0,79
ÇINKO	765.164.735	388.312.372	80,89	106,00
KROM	1.390.868.907	344.728.565	10,86	40,84
TABİİ BORATLAR VE KONSANTRELERİ	824.695.720	264.999.438	21,12	18,07
BAKIR	246.270.706	234.679.849	0,60	31,93
FELDİSPAT	6.439.995.093	178.900.860	16,64	15,00
KURŞUN	124.983.390	177.812.693	16,59	50,75
DİĞER KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ VE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ	59.760.390	124.709.812	14,89	-1,25
TRAVERTEN, İŞLENMİŞ	318.522.916	122.972.890	27,37	9,37
MANYEZİT	398.732.343	101.075.296	25,06	10,02
KUVARS	503.960.416	76.178.172	10,15	11,85
BENTONİT	592.333.291	64.597.083	9,83	8,92
ALÇI TAŞI, ALÇILAR	683.130.934	49.462.923	18,53	23,20
DEMİR	761.985.632	43.616.967	91,26	149,65
PERLİT	495.910.839	28.260.734	21,76	23,91
BARİT	207.913.204	27.223.410	24,98	25,37

TUZLAR	326.002.330	25.212.989	23,55	17,78
MOLİBDEN	3.399.094	23.457.251	238,27	290,00
KÜKÜRT	156.054.027	17.560.916	25,49	64,88
DEMİR VEYA ÇELİĞİN İMALİNDEN ELDE EDİLEN DÖKÜNTÜLER, CÜRUF VE MOLOZLAR	616.890.869	16.775.499	10,63	28,55
POMZA (SÜNGER TAŞI)	260.785.925	16.589.111	8,73	25,51
YONTULMAYA VEYA İNŞAATA ELVERİŞLİ DİĞER TAŞLAR	79.531.702	16.364.213	-6,23	-17,05
KİREÇ VE KİREÇTAŞLARI	2.605.223.405	15.197.182	9,03	-17,51
ALÜMİNYUM	635.077.304	14.980.823	26,38	8,95
ANTİMUAN	2.602.430	13.196.081	1,98	22,08
DİĞER ENDÜSTRİ MİNERALLERİ	200.308.937	11.373.124	-13,36	40,36
TAŞ KÖMÜRÜ	100.019.825	10.973.511	65,59	147,10
SÜS TAŞLARI	30.815	10.875.044	-98,56	-26,05
NİKEL	239.896.730	9.224.640	189,14	144,99
ÇAKILTAŞI, ÇAKMAKTAŞI, MICİR, CÜRUF, MOLOZ	386.511.499	6.722.532	-72,67	-20,74
GRANİT, İŞLENMİŞ	13.805.074	5.736.349	-8,90	4,36
ZIMPARA TAŞI VE DİĞER TABİİ AŞINDIRICILAR	54.589.999	5.637.016	11,86	11,32
TRİPOLİT, DİATOMİT, KİSELGUR	73.428.325	5.535.625	50,81	43,18
GRANİT, HAM	60.199.192	5.180.994	-10,49	-13,24
MANGANEZ	30.245.428	4.812.582	-16,37	49,58
REFRAKTER KİLLER	59.990.962	4.715.380	-68,34	66,91
KUM	106.772.896	4.613.400	30,51	15,10
KAOLİN VE KAOLİNLİ KİLLER	141.692.070	4.362.196	110,24	93,00
BİTÜMLER	5.487.017	2.959.433	22,93	43,79
DOLOMİT	28.794.184	2.089.017	-22,84	-19,28
TALK	3.680.254	1.135.303	32,62	12,96
GRAFİT	1.291.397	966.720	49,79	57,47
KOKLAŞABİLİR KÖMÜRLER	3.367.622	924.417	-34,48	-30,76
LÖSİT, NEFELİN VE SİYENİT NEFELİN	5.687.833	850.519	-83,18	-25,78
KAYAGAN TASI (ARDUVAZ), İŞLENMİŞ	2.533.698	797.534	172,59	39,54
TURBA	3.000.606	703.424	35,04	5,20
KAVRULMAMIŞ DEMİR PİRİTLERİ	5.996.355	578.349	-2,57	14,84
KAYAGAN TASI (ARDUVAZ), HAM	4.833.120	519.656	51,64	38,89
VERMİKÜLİT	1.219.691	437.600	-34,76	-40,41
LİNYİT	1.457.653	159.313	-25,09	-42,54

FLORİT	555.000	131.932	35,47	-10,11
MİKA	351.027	119.281	-39,98	-43,38
ZİRKONYUM SİLİKAT	59.687	103.086	-47,37	-17,21
TİTANYUM	106.534	84.222	43,87	19,29
KUVARZİT	303.192	35.965	8,85	-39,59
BOYA HAMMADDELERİ	31.686	31.621	-99,81	-99,08
TABİİ SODYUM SÜLFAT	196.685	31.492	-94,52	-92,25
KALAY	6.450	22.750		
DİĞER METALİK CEVHERLER	3.324	21.325		
LÜLE TAŞI	9.883	13.516	59,97	32,76
FOSFATLAR	41.400	13.385	-59,64	-18,65
ANDALUZİT, DİSTEN, SİLLİMANİT	24.000	3.000		
TUNGSTEN (VOLFRAM)	22	287	-88,72	-98,93
KOBALT	0	0	-100,00	-100,00
GÜMÜŞ	0	0	-100,00	-100,00
GENEL TOPLAM	28.025.549.275	4.397.090.177	13,57	23,56

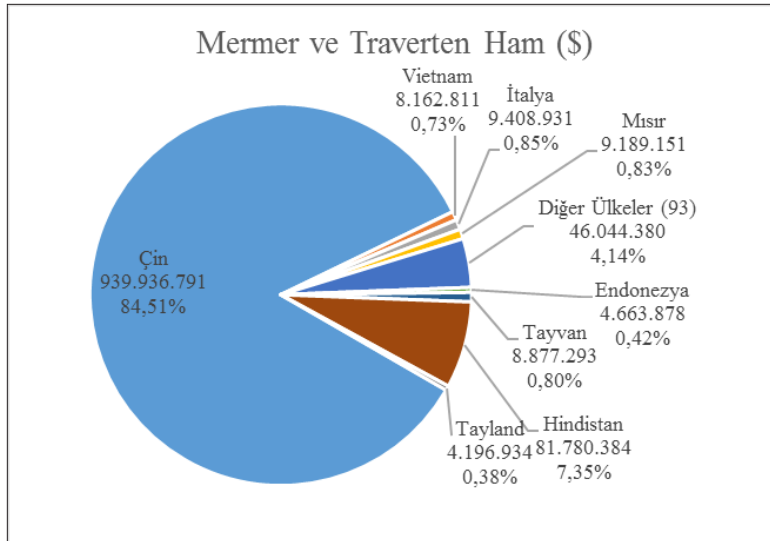
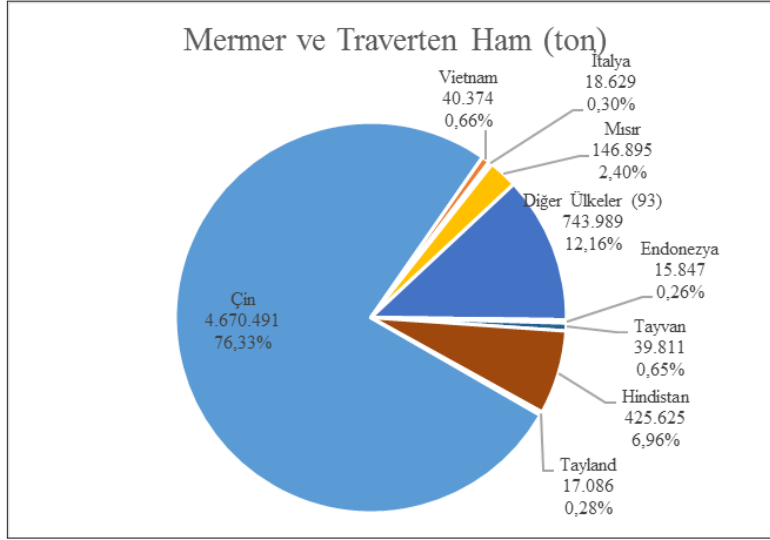
Maden ihracat ürünlerini değer (\$) bazında ilk 10 ürünü incelediğimizde sıralama; mermer ve traverten ham blok ve plakalar halinde, işlenmiş mermer, çinko, krom, tabii boratlar ve konsantreleri, bakır, feldispat, kurşun, diğer kıymetli metal cevherleri ve zenginleştirilmiş

kıymetli metal cevherleri, işlenmiş traverten şeklindedir. İlk 10 üründe toplam 3.744.845.987 \$ ihracat geliri elde edilmiştir. Toplam maden ihracatımızın 4.397.090.177 \$ olduğu düşünüldüğünde ilk 10 ürün %85,16 paya sahiptir.

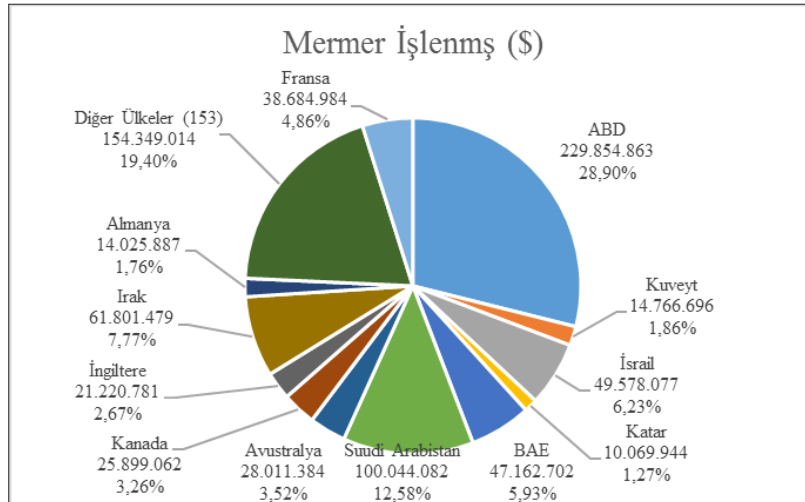
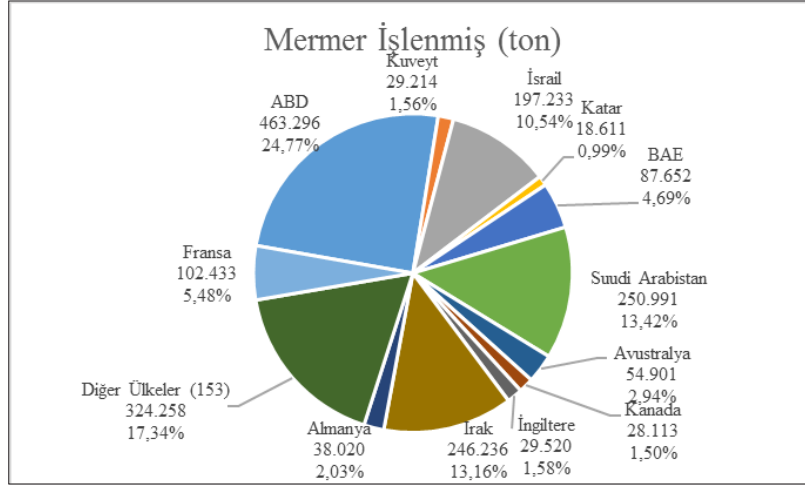
1. MERMER VE TRAVERTEN HAM BLOK VE PLAKALAR HALİNDE

ÜLKE	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
Çin	4.670.491	939.936.791	76,33	84,51
Hindistan	425.625	81.780.384	6,96	7,35
İtalya	18.629	9.408.931	0,30	0,85
Mısır	146.895	9.189.151	2,40	0,83
Tayvan	39.811	8.877.293	0,65	0,80
Vietnam	40.374	8.162.811	0,66	0,73
Endonezya	15.847	4.663.878	0,26	0,42
Tayland	17.086	4.196.934	0,28	0,38
Diğer Ülkeler (93)	743.989	46.044.380	12,16	4,14
TOPLAM	6.118.747	1.112.260.553	100,00	100,00

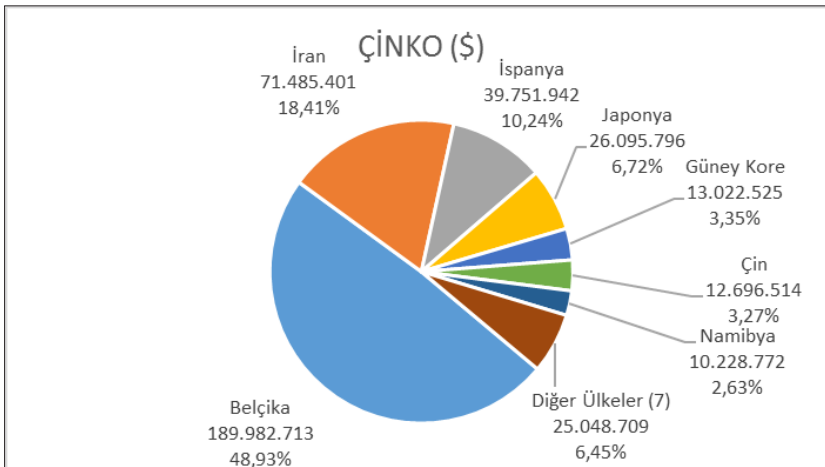
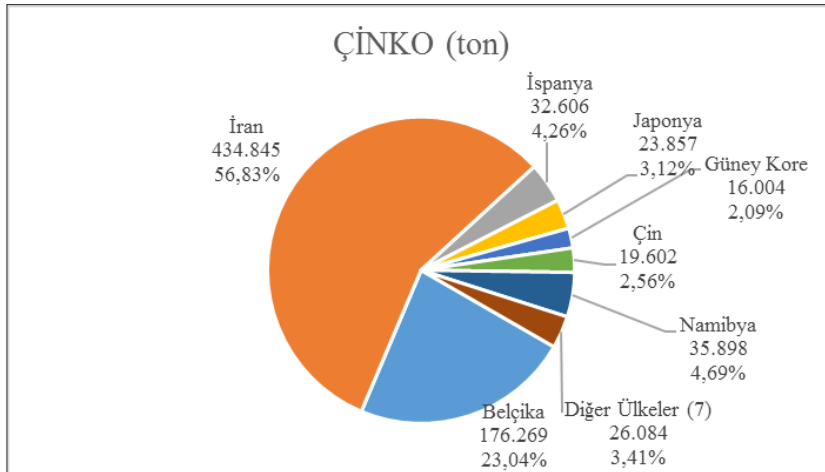
2. MERMER İŞLENMİŞ

ÜLKE	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
ABD	463.296	229.854.863	24,77	28,90
Suudi Arabistan	250.991	100.044.082	13,42	12,58
Irak	246.236	61.801.479	13,16	7,77
İsrail	197.233	49.578.077	10,54	6,23
BAE	87.652	47.162.702	4,69	5,93
Fransa	102.433	38.684.984	5,48	4,86
Avustralya	54.901	28.011.384	2,94	3,52
Kanada	28.113	25.899.062	1,50	3,26
İngiltere	29.520	21.220.781	1,58	2,67
Kuveyt	29.214	14.766.696	1,56	1,86
Almanya	38.020	14.025.887	2,03	1,76
Katar	18.611	10.069.944	0,99	1,27
Diğer Ülkeler (153)	324.258	154.349.014	17,34	19,40
TOPLAM	1.870.477	795.468.955	100,00	100,00

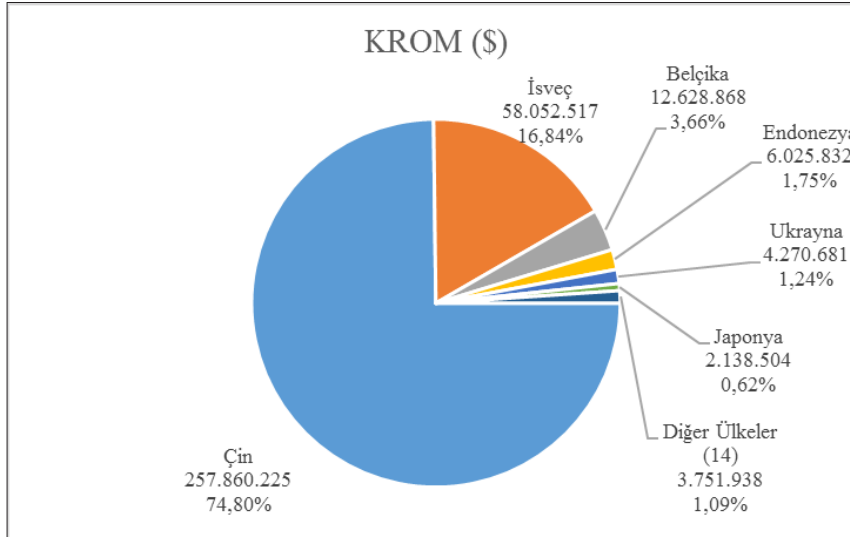
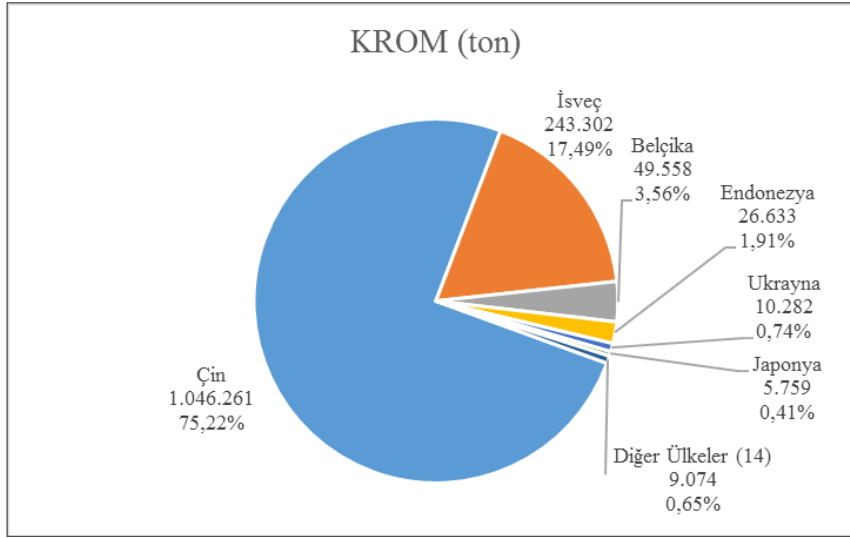
3. ÇİNKO CEVHERİ

ÜLKE	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
Belçika	176.269	189.982.713	23,04	48,93
İran	434.845	71.485.401	56,83	18,41
İspanya	32.606	39.751.942	4,26	10,24
Japonya	23.857	26.095.796	3,12	6,72
Güney Kore	16.004	13.022.525	2,09	3,35
Çin	19.602	12.696.514	2,56	3,27
Namibya	35.898	10.228.772	4,69	2,63
Almanya	8.982	9.754.894	1,17	2,51
Meksika	5.038	8.018.472	0,66	2,06
Bulgaristan	7.289	4.450.148	0,95	1,15
İngiltere	3.208	2.079.278	0,42	0,54
İtalya	1.021	512.783	0,13	0,13
Polonya	342	130.540	0,04	0,03
ABD	205	102.594	0,03	0,03
TOPLAM	765.165	388.312.372	100,00	100,00

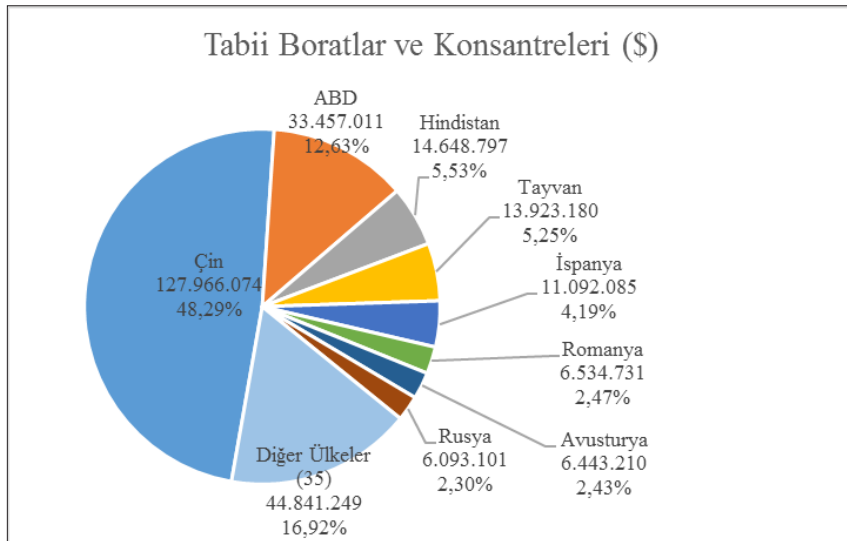
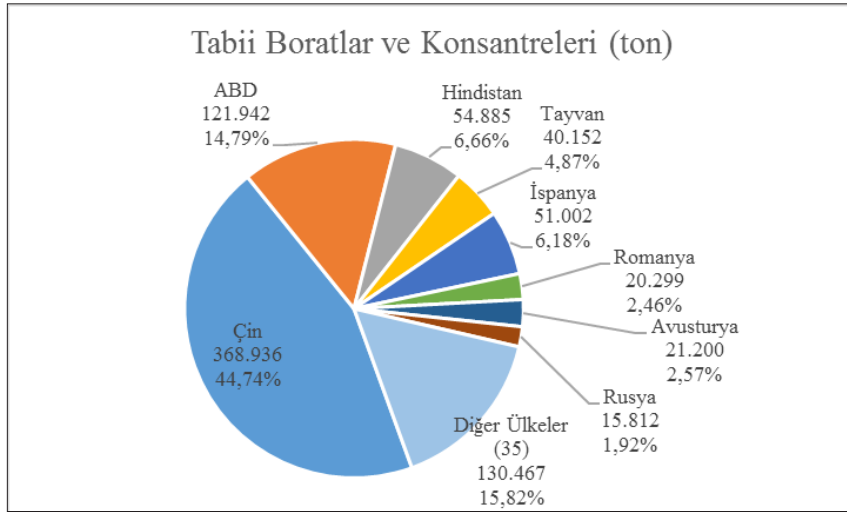
4. KROM

ÜLKE	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
Çin	1.046.261	257.860.225	75,22	74,80
İsveç	243.302	58.052.517	17,49	16,84
Belçika	49.558	12.628.868	3,56	3,66
Endonezya	26.633	6.025.832	1,91	1,75
Ukrayna	10.282	4.270.681	0,74	1,24
Japonya	5.759	2.138.504	0,41	0,62
Diğer Ülkeler (14)	9.074	3.751.938	0,65	1,09
TOPLAM	1.390.869	344.728.565	100,00	100,00

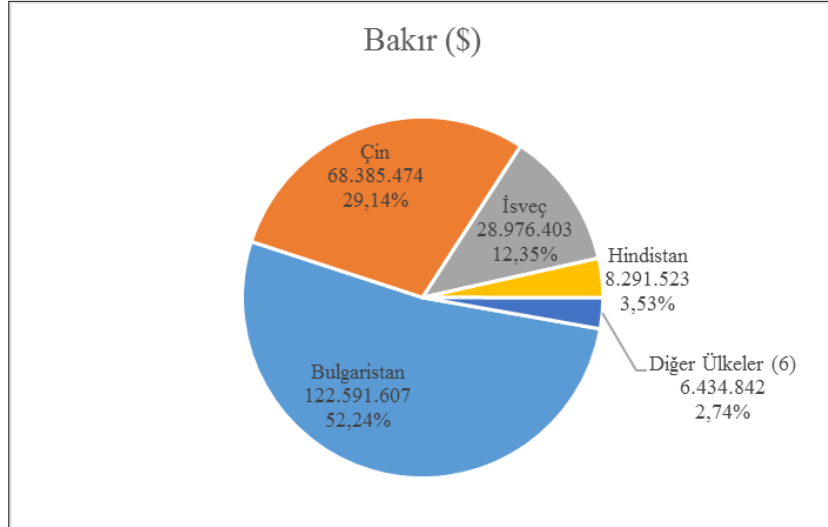
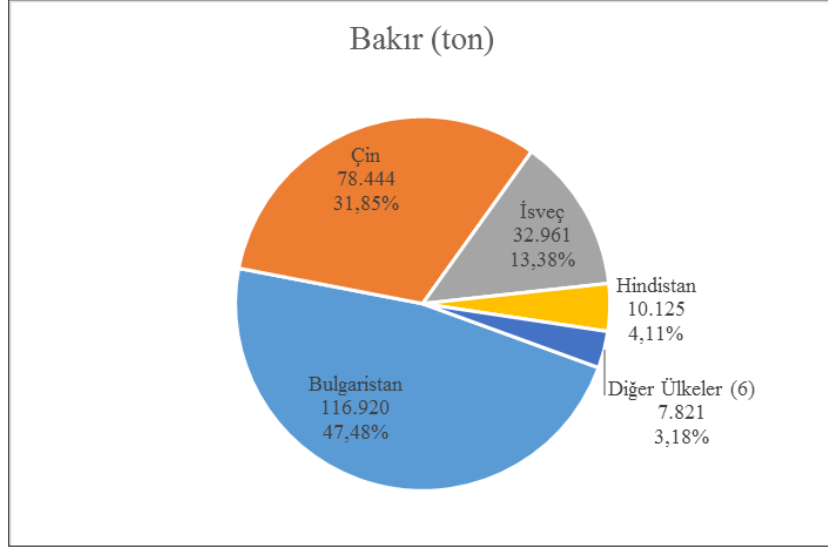
5. TABİİ BORATLAR VE KONSANTRELERİ

ÜLKE	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
Çin	368.936	127.966.074	44,74	48,29
ABD	121.942	33.457.011	14,79	12,63
Hindistan	54.885	14.648.797	6,66	5,53
Tayvan	40.152	13.923.180	4,87	5,25
İspanya	51.002	11.092.085	6,18	4,19
Romanya	20.299	6.534.731	2,46	2,47
Avusturya	21.200	6.443.210	2,57	2,43
Rusya	15.812	6.093.101	1,92	2,30
Diğer Ülkeler (35)	130.467	44.841.249	15,82	16,92
TOPLAM	824.696	264.999.438	100,00	100,00

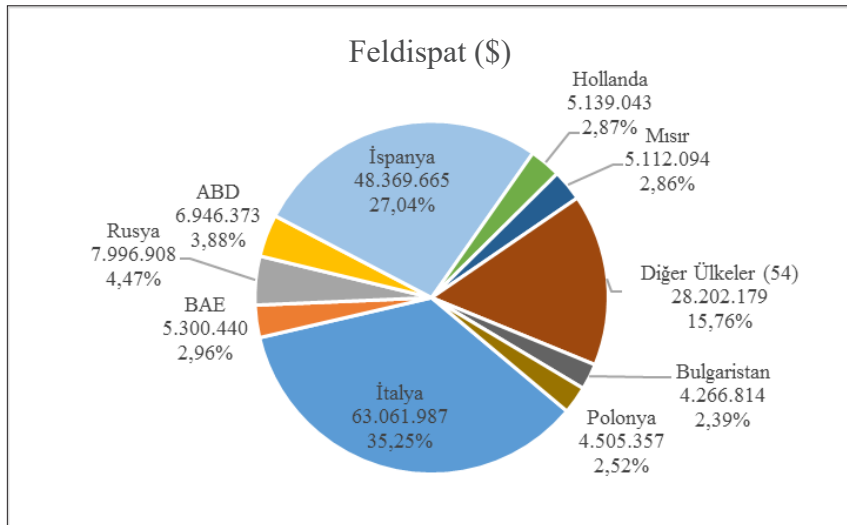
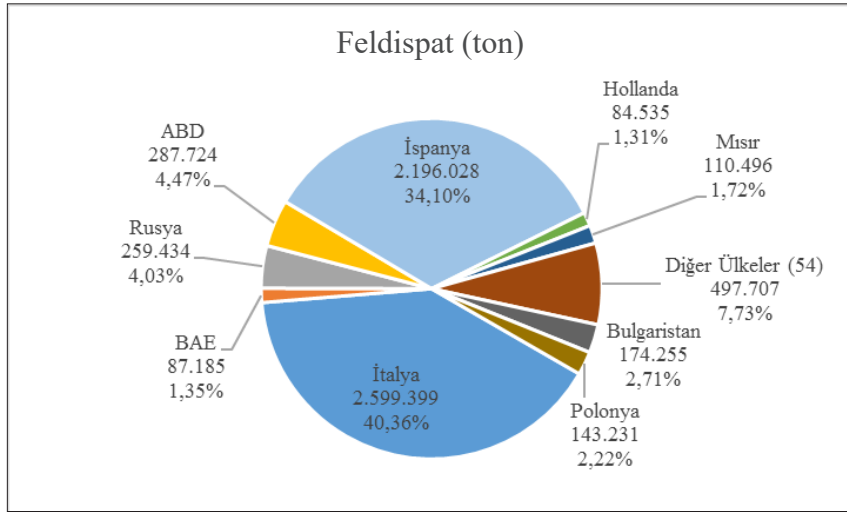
6. BAKIR

ÜLKE	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
Bulgaristan	116.920	122.591.607	47,48	52,24
Çin	78.444	68.385.474	31,85	29,14
İsveç	32.961	28.976.403	13,38	12,35
Hindistan	10.125	8.291.523	4,11	3,53
Diğer Ülkeler (6)	7.821	6.434.842	3,18	2,74
TOPLAM	246.271	234.679.849	100,00	100,00

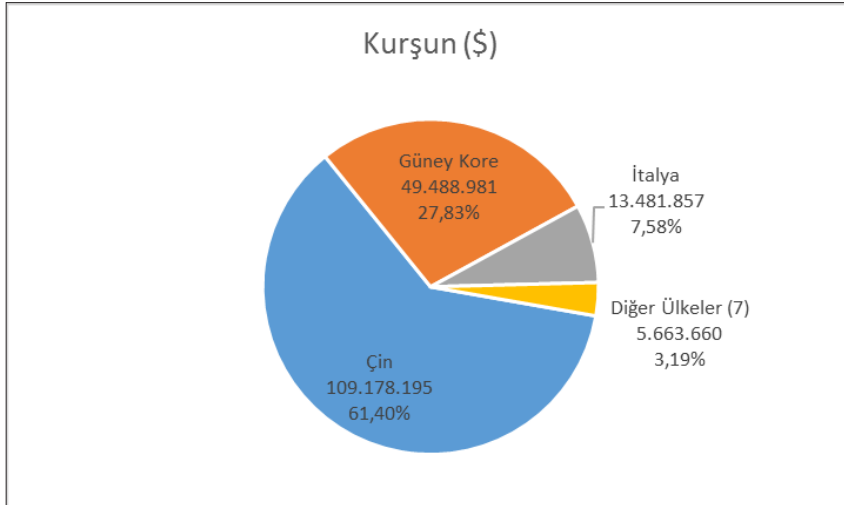
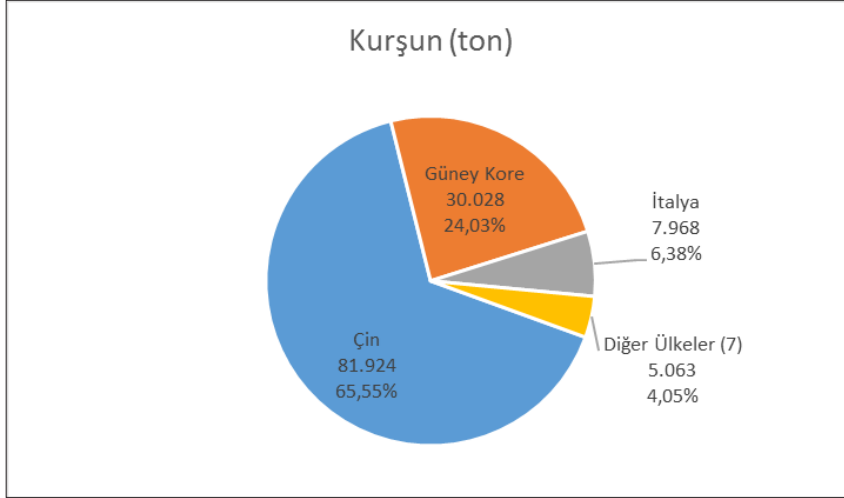
7. FELDISPAT

ÜLKE	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
İtalya	2.599.399	63.061.987	40,36	35,25
İspanya	2.196.028	48.369.665	34,10	27,04
Rusya Federasyonu	259.434	7.996.908	4,03	4,47
ABD	287.724	6.946.373	4,47	3,88
BAE	87.185	5.300.440	1,35	2,96
Hollanda	84.535	5.139.043	1,31	2,87
Mısır	110.496	5.112.094	1,72	2,86
Polonya	143.231	4.505.357	2,22	2,52
Bulgaristan	174.255	4.266.814	2,71	2,39
Diğer Ülkeler (54)	497.707	28.202.179	7,73	15,76
TOPLAM	6.439.995	178.900.860	100,00	100,00

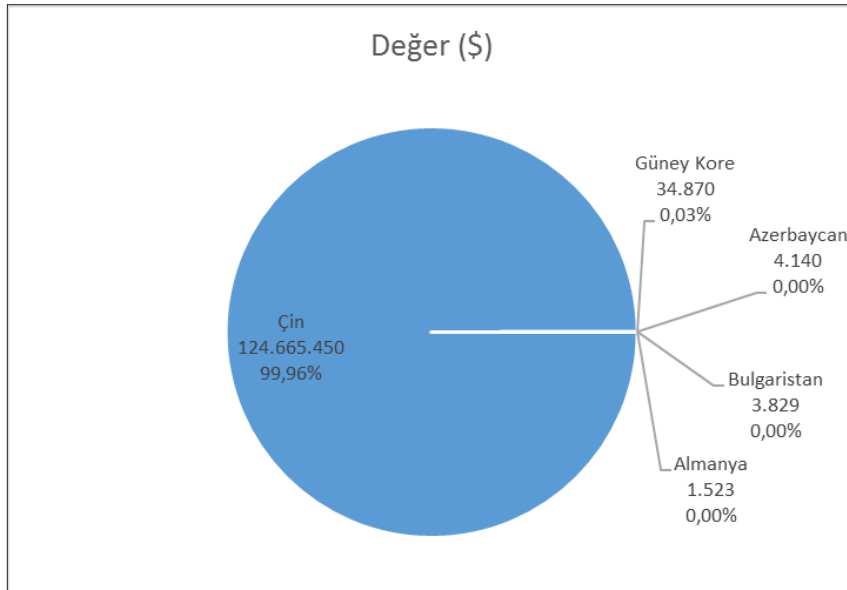
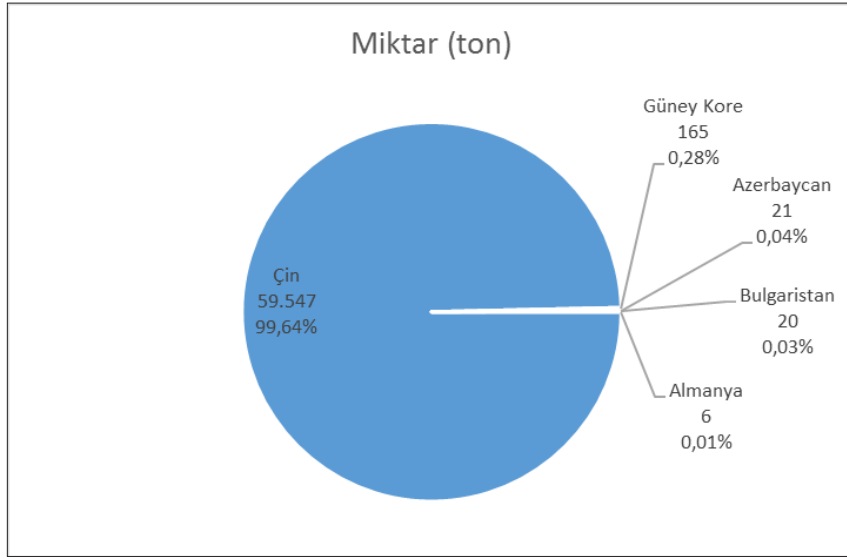
8. KURŞUN

ÜLKE	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
Çin	81.924	109.178.195	65,55	61,40
Güney Kore	30.028	49.488.981	24,03	27,83
İtalya	7.968	13.481.857	6,38	7,58
Belçika	1.998	3.091.061	1,60	1,74
Japonya	675	1.013.190	0,54	0,57
Bulgaristan	797	625.925	0,64	0,35
ABD	1.132	575.436	0,91	0,32
Hindistan	348	291.275	0,28	0,16
İspanya	69	49.190	0,06	0,03
Hong Kong	44	17.583	0,04	0,01
TOPLAM	124.983	177.812.693	100,00	100,00

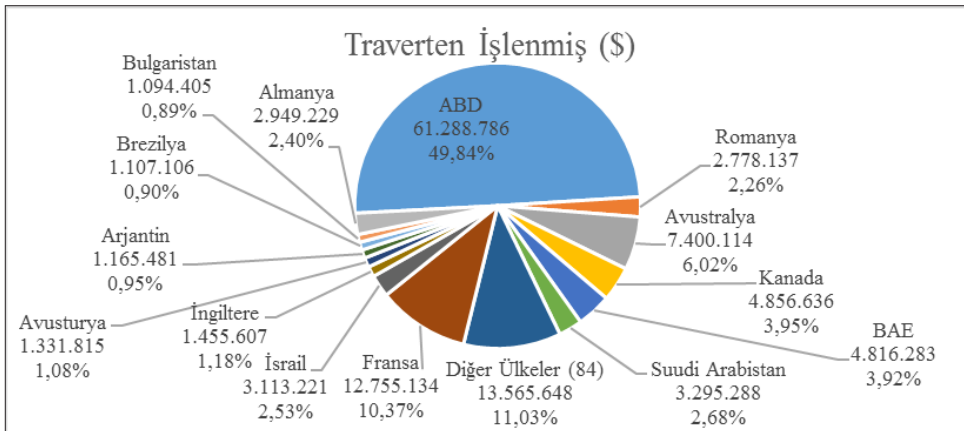
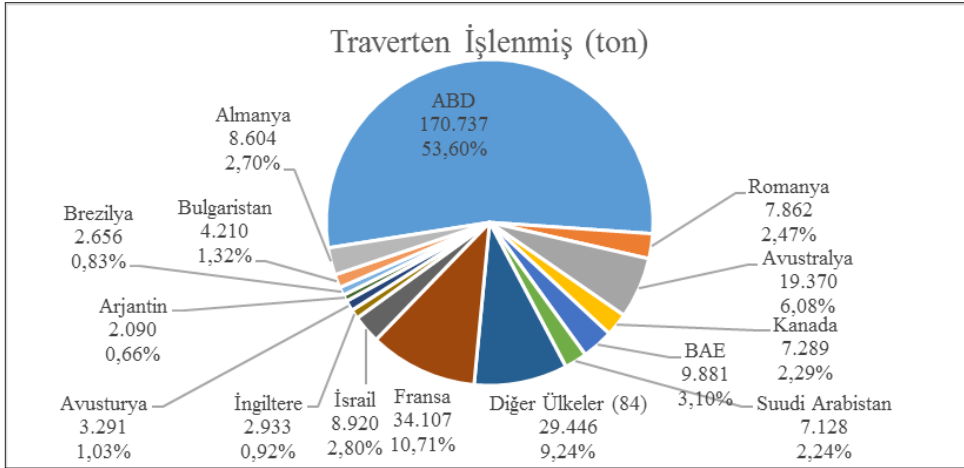
9. DİĞER KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ VE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ

ÜLKE	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
Çin	59.547	124.665.450	99,644	99,964
Güney Kore	165	34.870	0,277	0,028
Azerbaycan	21	4.140	0,036	0,003
Bulgaristan	20	3.829	0,033	0,003
Almanya	6	1.523	0,011	0,001
TOPLAM	59.760	124.709.812	100,000	100,000

10. İŞLENMİŞ TRAVERTEN

ÜLKE	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
ABD	170.737	61.288.786	53,60	49,84
Fransa	34.107	12.755.134	10,71	10,37
Avustralya	19.370	7.400.114	6,08	6,02
Kanada	7.289	4.856.636	2,29	3,95
BAE	9.881	4.816.283	3,10	3,92
Suudi Arabistan	7.128	3.295.288	2,24	2,68
İsrail	8.920	3.113.221	2,80	2,53
Almanya	8.604	2.949.229	2,70	2,40
Romanya	7.862	2.778.137	2,47	2,26
İngiltere	2.933	1.455.607	0,92	1,18
Avusturya	3.291	1.331.815	1,03	1,08
Arjantin	2.090	1.165.481	0,66	0,95
Brezilya	2.656	1.107.106	0,83	0,90
Bulgaristan	4.210	1.094.405	1,32	0,89
Diğer Ülkeler (84)	29.446	13.565.648	9,24	11,03
TOPLAM	318.523	122.972.890	100,00	100,00

İTHALAT

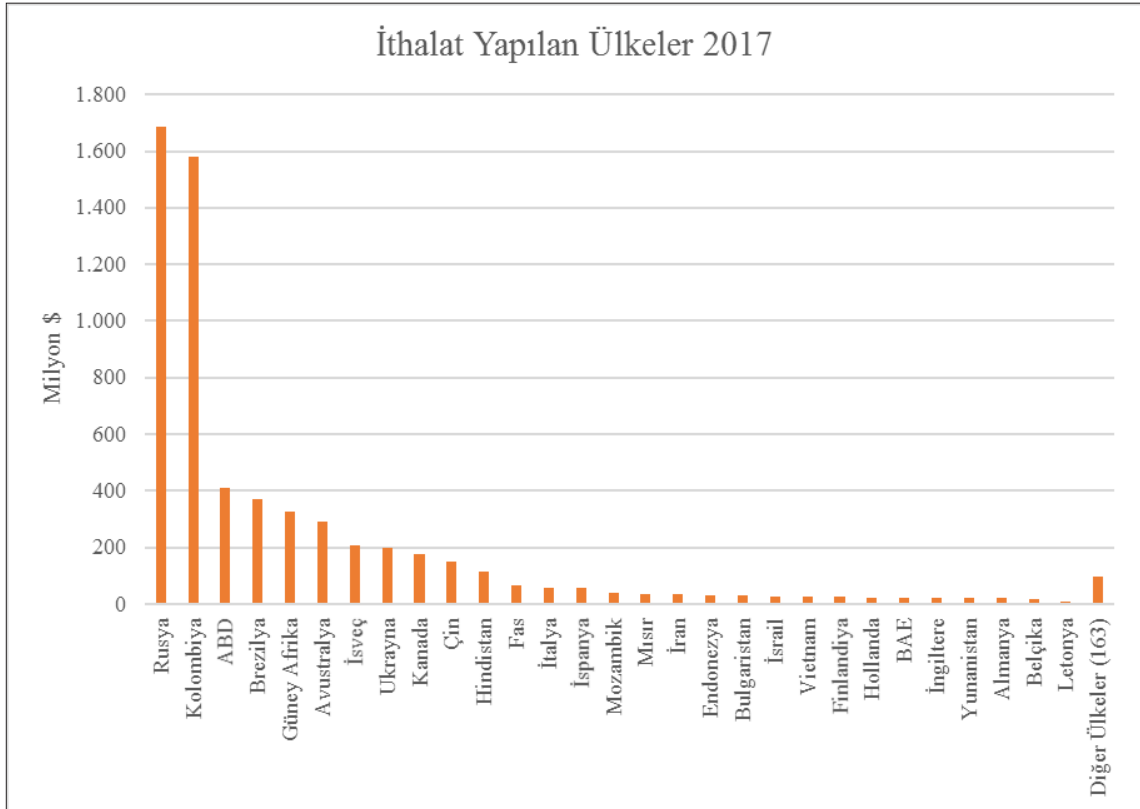
TÜİK verilerine göre 2017 yılında 233.791.662.053 \$ olarak gerçekleşen ülkemiz toplam ithalatından %2,64 pay alan madencilik sektörü ithalatı, bir önceki yıla göre %48,35 artış ile 6.172.616.754 \$ olarak gerçekleşmiştir. Maden ithalatının % 71,11'i enerji hammaddeleri, %18,09'u metalik madenler, %7,87'si endüstriyel hammaddeler ve %2,93'ü doğal taşlardan oluşmaktadır. 2017 yılında en fazla ithal edilen maden ürün grupları arasında enerji hammaddeleri 4,4 milyar \$ ile ilk sırada yer alırken, bu ürün grubunu, 1,12 milyar \$ ile metalik cevherler, 486 milyon \$ ile endüstriyel mineraller ve en son olarak 180,69 milyon \$ ile doğal taşlar sıralanmıştır.

Bu dönemde, taşkömürü 38,25 milyon ton ve 3,9 milyar \$ ile 2017 yılında toplam maden ithalatımız içinde en fazla ithal edilen ürün

olurken, demir cevheri ve konsantresi 10,9 milyon ton ve 1 milyar \$ ile ikinci, koklaşabilir kömürler 2 milyon ton ve 468,8 milyon \$ ile üçüncü, işlenmiş granit 266,8 bin ton ve 144,1 milyon \$ ile dördüncü, fosfatlar 1 milyon ton ve 88 milyon \$ ile beşinci ve süstaşları 77,68 milyon \$ ile altıncı sırada yer almıştır.

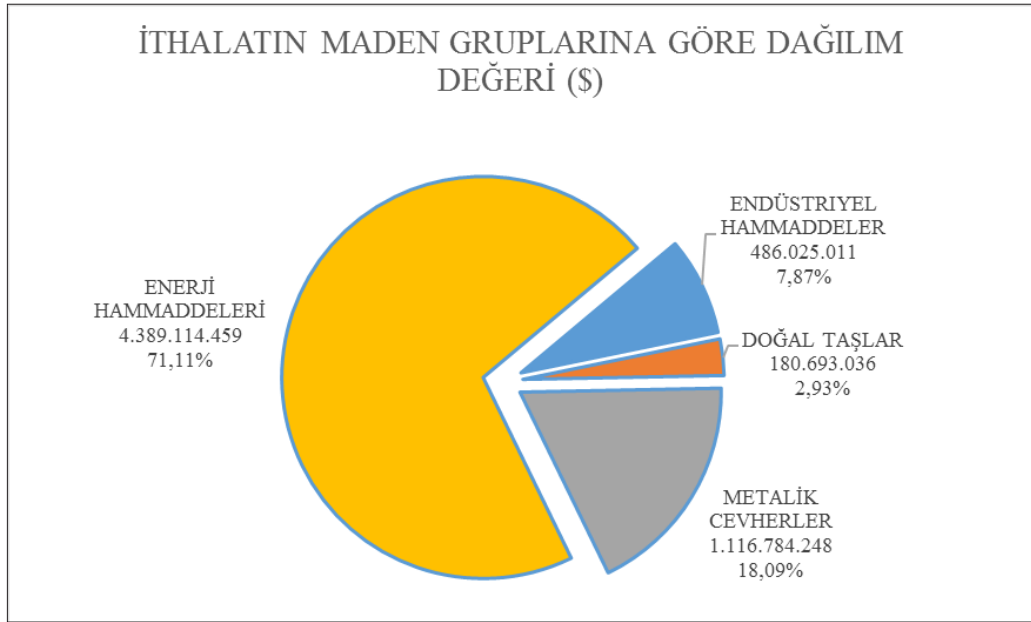
2017 yılında madencilik sektörü ithalatının gerçekleştirildiği önemli ülkeler arasında; Rusya Federasyonu 1,68 milyar \$ ile (%27,35 payla) ilk sırada yer alırken, bu ülkeden yapılmış olan ithalatımız bir önceki yılın aynı dönemine göre %46,1 oranında artış kaydetmiştir.

Rusya Federasyonu'nu sırasıyla; 1,58 milyar \$ ile Kolombiya (%68,69 artış), 409 milyon \$ ile ABD (%38,82 artış) takip etmiştir. Bu ülkeleri sırasıyla; Brezilya, Güney Afrika Cumhuriyeti, Avustralya, İsveç, Ukrayna, Kanada, Çin ve Hindistan takip etmektedir.

İTHALATIN MADEN GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI (2017)

İTHALAT		
	MİKTAR (KG)	DEĞER (\$)
ENDÜSTRİYEL HAMMADDELER	3.942.765.726	486.025.011
DOĞAL TAŞLAR	353.011.755	180.693.036
METALİK CEVHERLER	11.402.527.912	1.116.784.248
ENERJİ HAMMADDELERİ	40.426.684.305	4.389.114.459
TOPLAM	56.124.989.698	6.172.616.754

Endüstriyel Hammaddeler; 2017 yılı endüstriyel hammaddeler ithalatımız toplamda geçen yıla göre %8,8 artış ile 496.025.011 \$ olarak gerçekleşmiştir. Kükürt 32,5 milyon \$, grafit 11,3 milyon \$, kum 37,2 milyon \$, kaolin ve kaolinli Killer 53,56 milyon \$, Refrakter killer 32 milyon \$, Fosfatlar 88,4 milyon \$, Manyezit 34,6 milyon \$, Alçı 6,8 milyon \$, Talk 10,8 milyon \$, Florit 17,2 milyon \$, Süstaşları 77,7 milyon \$ ve Zirkonyum Silikat 42 milyon \$'dır.

Bu grupta ithalat yaptığımız ülkeler sırasıyla; Fas (65,65 milyon \$), Hindistan (46,63 milyon \$), Ukrayna (37,8 milyon \$), Çin (29,67milyon \$), Mısır (27,75 milyon \$) ve Bulgaristan (27,5 milyon \$) yer almaktadır. Bu ülkeleri sırasıyla; İsrail, İspanya, İtalya, İngiltere ve BAE takip etmektedir.

Doğaltaşlar; 2017 yılı doğaltaş ithalatımız toplamda geçen yıla göre %11,5 düşüş ile

180.693.036 \$ olarak gerçekleşmiştir. İşlenmiş Mermer 25,9 milyon \$, İşlenmiş Granit 144 milyon \$ ve ham granit 2,3 milyon \$'dır.

Bu grupta ithalat yaptığımız ülkeler sırasıyla; Hindistan (69 milyon \$), İspanya (28,8 milyon \$), Vietnam (25 milyon \$), İran (18 milyon \$) ve İtalya (14) yer almaktadır. Bu ülkeleri sırasıyla; Çin, Brezilya, Yunanistan, Fransa, Norveç ve Makedonya takip etmektedir.

Metalik Cevherler; 2017 yılı metalik cevher ithalatımız toplamda geçen yıla göre %46,86 artış ile 1.116.784.248 \$ olarak gerçekleşmiştir. Demir 1.01 milyar \$, alüminyum 16,98 milyon \$, Krom 52,5 milyon \$, Titanyum 6,3 milyon \$, demir veya çeliğin imalinden elde edilen döküntüler, cüruf ve molozlar 27,6 milyon \$'dır.

Bu grupta ithalat yaptığımız ülkeler sırasıyla; Brezilya (354,34 milyon \$), İsveç (207.17 milyon \$), Rusya Federasyonu

(163,18 milyon \$), Ukranya (127 milyon \$), Güney Afrika Cumhuriyeti (117,74 milyon \$) ve Kanada (78,15 milyon \$) yer almaktadır. Bu ülkeleri sırasıyla; Finlandiya, Çin, Yunanistan, İtalya, BAE, Guyana, Kırgızistan ve ABD takip etmektedir.

Enerji Hammaddeleri; 2017 yılı enerji hammaddeleri ithalatımız toplamda geçen yıla göre %59,64 artış ile 4.389.114.459 \$ olarak gerçekleşmiştir. taşkömürü 3,9 milyar \$, turba

16,87 milyon \$, koklaşabilir kömürler 468,78 milyon \$ ve bitüm 4,4 milyon \$'dır.

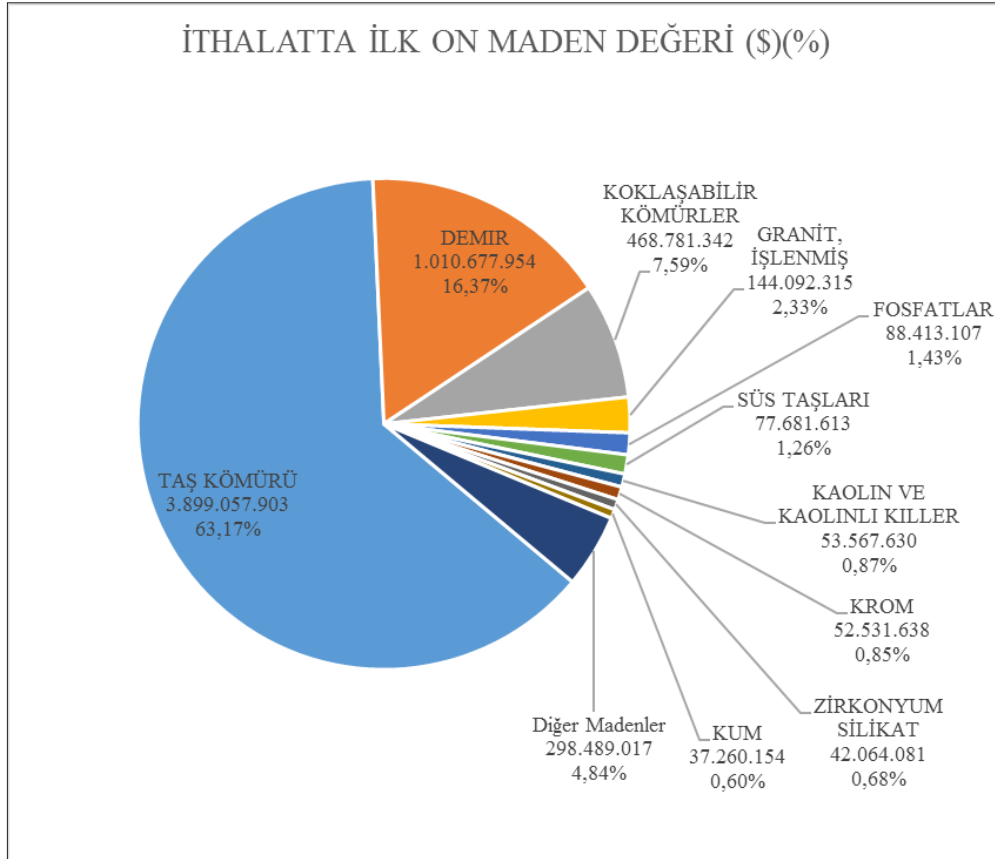
Bu grupta ithalat yaptığımız ülkeler sırasıyla; Rusya Federasyonu (1,58 milyar \$), Kolombiya (1,52 milyar \$), ABD (396 milyon \$), Avustralya (288,4 milyon \$), Güney Afrika Cumhuriyeti (205,33 milyon \$), Çin (99,13) ve Kanada (96,9 milyon \$) yer almaktadır. Bu ülkeleri sırasıyla; Mozambik, Ukranya, Endonezya ve İtalya takip etmektedir.

MADEN İTHALATI, DEĞERE GÖRE SIRALI (2017)

2017	İTHALAT		GEÇEN YILA GÖRE DEĞİŞİM %	
	MİKTAR (KG)	DEĞER (\$)	MİKTAR (KG)	DEĞER (\$)
TAŞ KÖMÜRÜ	38.251.136.309	3.899.057.903	5,62	48,37
DEMİR	10.962.763.851	1.010.677.954	5,20	44,86
KOKLAŞABİLİR KÖMÜRLER	2.074.864.556	468.781.342	251,36	365,91
GRANİT, İŞLENMİŞ	266.844.133	144.092.315	-12,92	-14,92
FOSFATLAR	1.034.051.854	88.413.107	-2,51	-13,48
SÜS TAŞLARI	20.895	77.681.613	14,92	-4,18
KAOLİN VE KAOLİNLİ KİLLER	395.658.184	53.567.630	10,75	11,64
KROM	185.924.134	52.531.638	41,76	106,61
ZİRKONYUM SİLİKAT	33.940.952	42.064.081	11,52	31,94
KUM	964.305.601	37.260.154	10,71	9,80
MANYEZİT	61.835.892	34.596.800	15,13	8,99
KÜKÜRT	296.239.870	32.496.923	5,39	20,55
REFRAKTER KİLLER	326.547.620	32.139.703	28,96	31,02
DEMİR VEYA ÇELİĞİN İMALİNDEN ELDE EDİLEN DÖKÜNTÜLER, CÜRUF VE MOLOZLAR	191.121.757	27.626.382	1,39	30,53
MERMER, İŞLENMİŞ	35.967.732	25.910.199	-1,03	-3,49
FLORİT	94.746.885	17.224.350	16,45	12,99
ALÜMİNYUM	52.143.788	16.980.195	49,41	72,71
TURBA	94.730.086	16.872.629	13,58	11,00
TUZLAR	294.888.969	11.555.696	3056,03	429,38
GRAFİT	13.512.528	11.330.838	24,58	28,40
TALK	31.800.324	10.824.922	20,17	16,51

ALÇI TAŞI, ALÇILAR	265.857.427	6.793.084	0,38	9,51
TİTANYUM	8.353.076	6.365.149	-1,37	8,91
DİĞER ENDÜSTRİ MİNERALLERİ	14.496.537	5.521.799	0,68	-1,21
ANDALUZİT, DİSTEN, SİLLİMANİT	14.240.508	4.799.216	76,99	85,31
FELDİSPAT	56.515.048	4.783.848	27,38	24,35
BİTÜMLER	5.953.354	4.402.585	-19,11	-22,24
YONTULMAYA VEYA İNŞAATA ELVERİŞLİ DİĞER TAŞLAR	7.650.038	2.885.140	-5,17	48,20
MERMER, TRAVERTEN HAM BLOK VE PLAKALAR HALİNDE	13.258.433	2.833.935	33,17	35,38
BARİT	4.522.435	2.424.870	24,27	24,67
GRANİT, HAM	19.933.634	2.284.882	68,13	20,49
TRİPOLİT, DİATOMİT, KİSELGUR	3.031.935	2.253.931	52,60	47,30
KAYAGAN TASI (ARDUVAZ), İŞLENMİŞ	7.224.429	2.137.402	38,03	33,11
BENTONİT	5.099.555	1.967.937	156,23	33,22
KİREÇ VE KİREÇTAŞLARI	6.566.087	1.568.619	20,87	24,56
DOLOMİT	4.750.056	1.463.239	15,44	21,03
ANTİMUAN	682.000	1.346.981	1450,00	1551,20
ZİMPARA TAŞI VE DİĞER TABİİ AŞINDIRICILAR	3.728.094	1.274.307	115,44	129,57
VERMİKÜLİT	2.402.989	901.313	-40,90	-44,49
LÖSİT, NEFELİN VE SİYENİT NEFELİN	2.249.150	834.108	27,34	21,74
KUVARS	2.161.992	686.516	26,94	-1,72
MİKA	468.542	550.354	1,09	-7,48
DİĞER KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ VE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ KIYMETLİ METAL CEVHERLERİ	550.036	523.054	38499,02	25845,14
ÇAKILTAŞI, ÇAKMAKTAŞI, MICİR, CÜRUF, MOLOZ	1.326.492	420.945	7,37	2,05
TRAVERTEN, İŞLENMİŞ	1.111.988	369.774	19,33	-4,05
MANGANEZ	493.014	334.695	24,85	34,28
KAVRULMAMIŞ DEMİR PİRİTLERİ	609.000	279.091	6,01	3,26
KAYAGAN TASI (ARDUVAZ), HAM	1.021.368	179.389	35,55	58,74
POMZA (SÜNGER TAŞI)	6.844.957	142.072	41102,41	128,81

ÇİNKO	327.600	119.800	603,31	423,44
BAKIR	75.570	97.514	423,05	873,29
DİĞER METALİK CEVHERLER	27.572	83.121	-32,04	45,45
KUVAZİT	148.956	71.770	2341,90	4545,31
PERLİT	97.490	69.616	19,43	-17,86
KOBALT	1.000	64.500		
BOYA HAMMADDELERİ	76.600	40.799	-24,21	-38,81
LÜLE TAŞI	22.300	21.188	356,03	137,29
KURŞUN	63.940	19.829	93,17	69,77
MOLİBDEN	405	12.144	29,39	48,33
NİKEL	67	950	39,58	-70,94
TABİİ BORATLAR VE KONSANTRELERİ	2	572	-91,67	-24,54
TUNGSTEN (VOLFRAM)	102	342		
GENEL TOPLAM	56.124.989.698	6.172.616.754	9,07	48,36

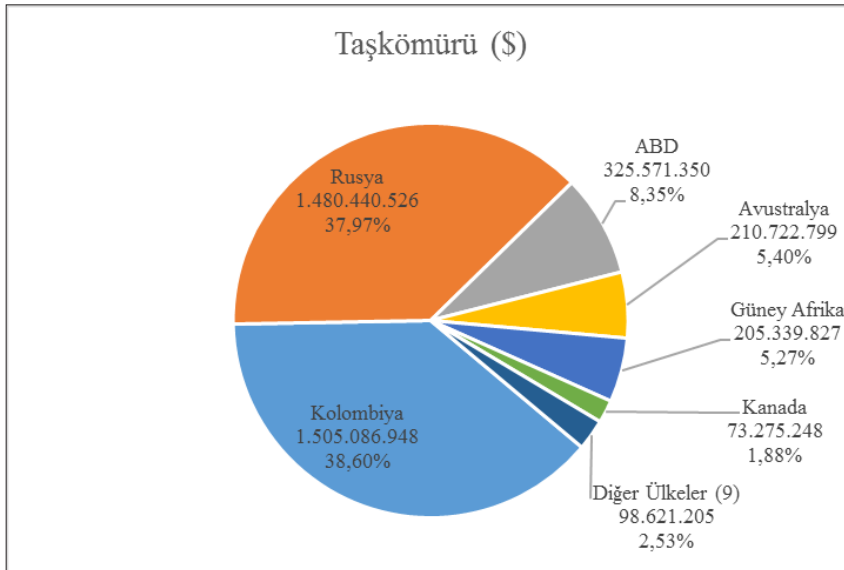
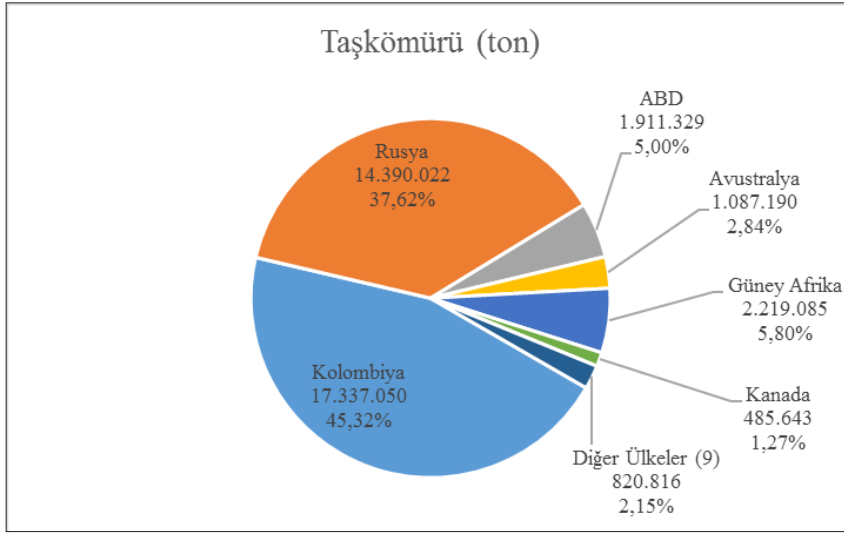

Maden ithalat ürünlerini değer (\$) bazında incelediğimizde ilk 10 sıralama; Taş kömürü, demir, Koklaşabilir kömürler, işlenmiş Granit, Fosfatlar, Süs taşları, Kaolin ve Kaolinli killer,

Krom, Zirkonyum silikatlar ve Kum şeklindedir. İlk 10 üründe toplam 5.874.127.737 \$ ithalat gerçekleşmiştir. Toplam maden ithalatımızdaki 10 ürünün payı %95,16 civarındadır.

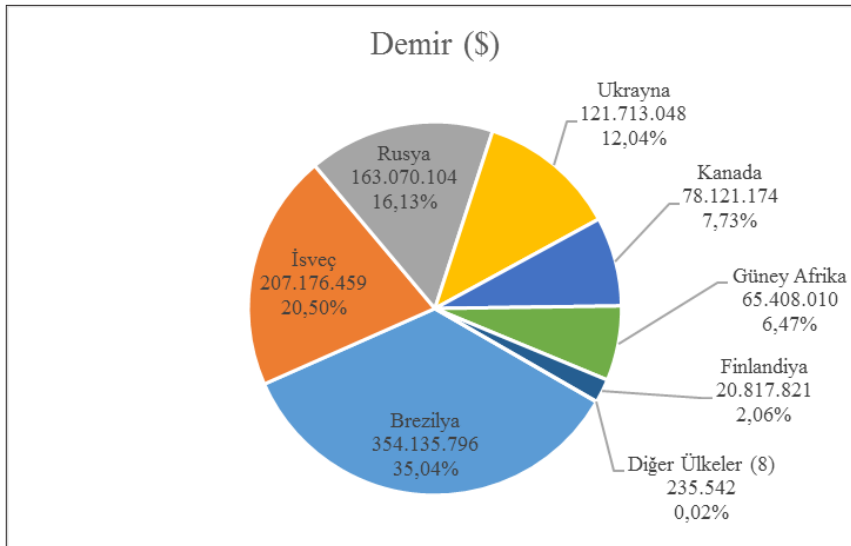
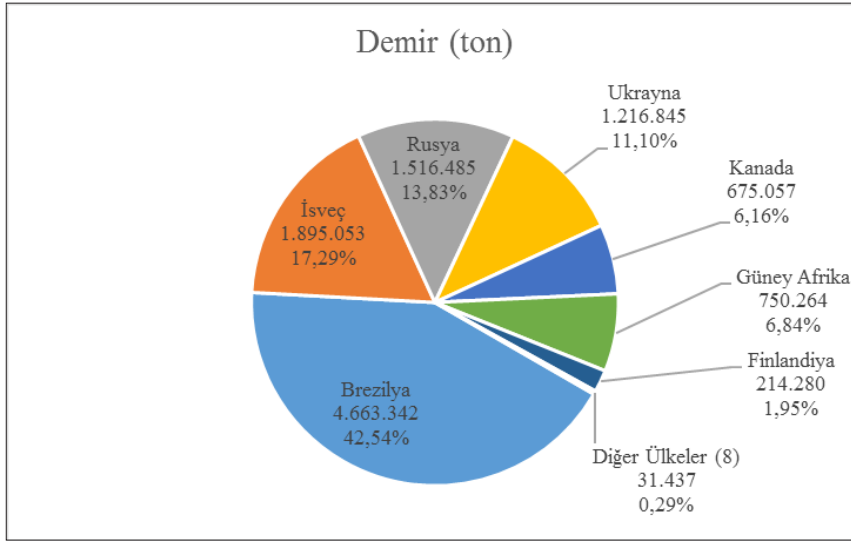
1. TAŞKÖMÜRÜ

ÜLKE	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
Kolombiya	17.337.050	1.505.086.948	45,32	38,60
Rusya Federasyonu	14.390.022	1.480.440.526	37,62	37,97
ABD	1.911.329	325.571.350	5,00	8,35
Avustralya	1.087.190	210.722.799	2,84	5,40
Güney Afrika Cumhuriyeti	2.219.085	205.339.827	5,80	5,27
Kanada	485.643	73.275.248	1,27	1,88
Diğer Ülkeler (9)	820.816	98.621.205	2,15	2,53
TOPLAM	38.251.136	3.899.057.903	100,00	100,00

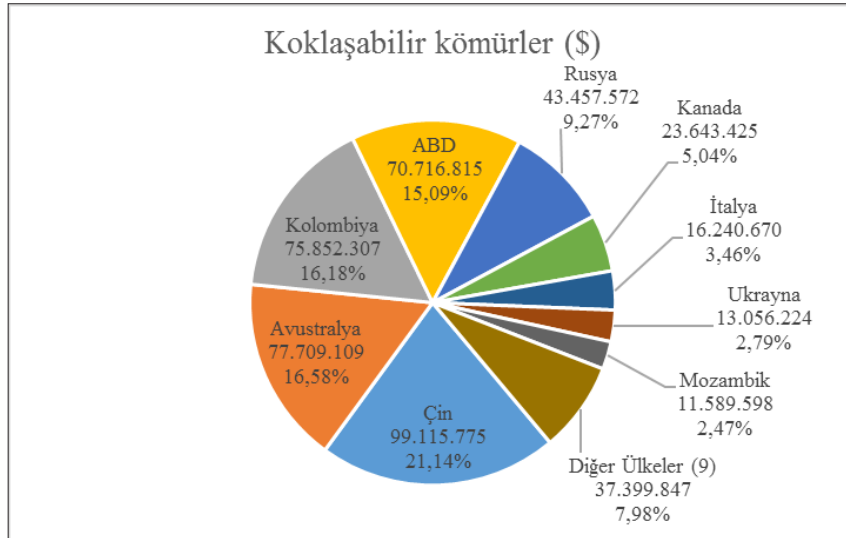
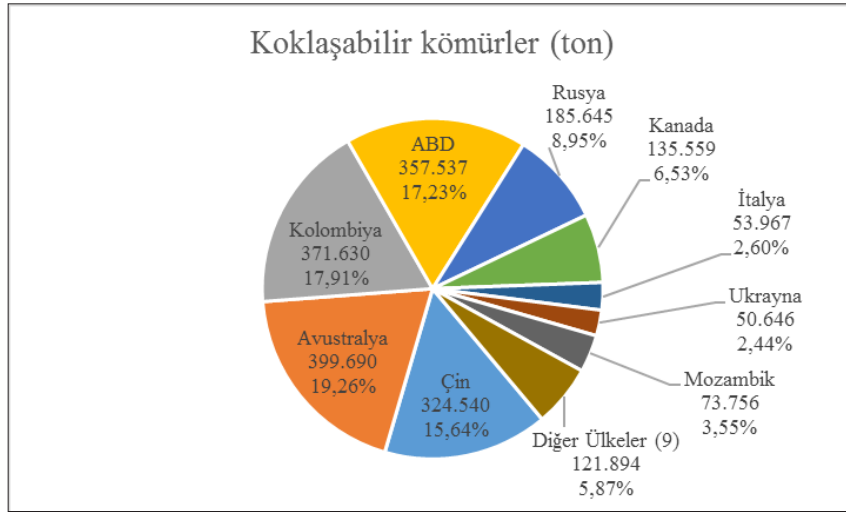
2. DEMİR

ÜLKE	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
Brezilya	4.663.342	354.135.796	42,54	35,04
İsveç	1.895.053	207.176.459	17,29	20,50
Rusya Federasyonu	1.516.485	163.070.104	13,83	16,13
Ukrayna	1.216.845	121.713.048	11,10	12,04
Kanada	675.057	78.121.174	6,16	7,73
Güney Afrika Cumhuriyeti	750.264	65.408.010	6,84	6,47
Finlandiya	214.280	20.817.821	1,95	2,06
Diğer Ülkeler (8)	31.437	235.542	0,29	0,02
TOPLAM	10.962.764	1.010.677.954	100,00	100,00

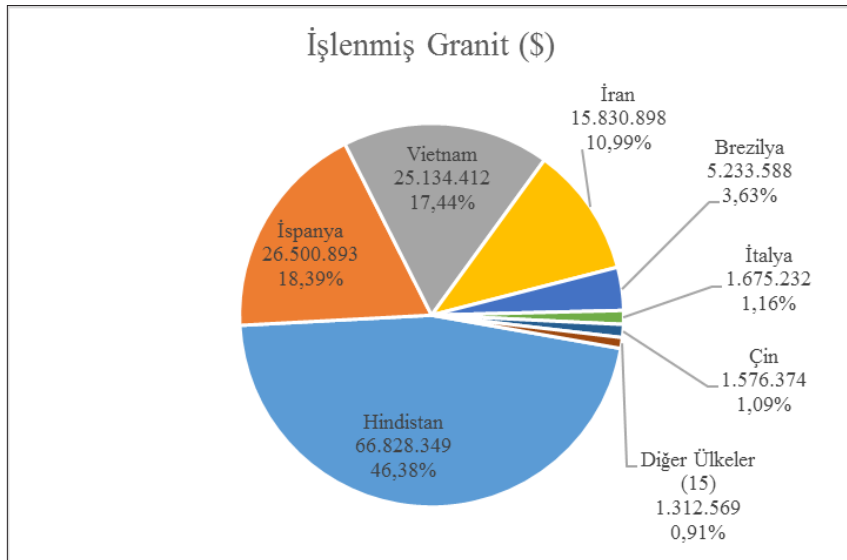
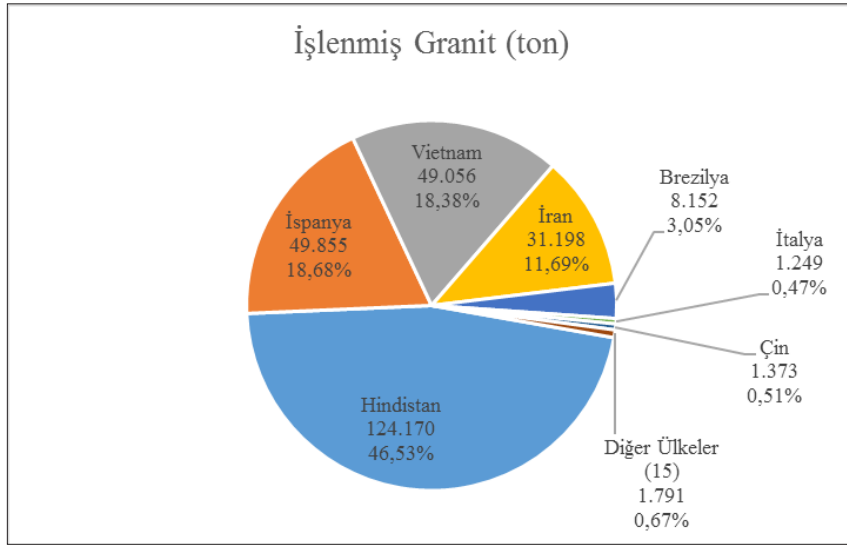
3. KOKLAŞABİLİR KÖMÜRLER

ÜLKE	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
Çin	324.540	99.115.775	15,64	21,14
Avustralya	399.690	77.709.109	19,26	16,58
Kolombiya	371.630	75.852.307	17,91	16,18
ABD	357.537	70.716.815	17,23	15,09
Rusya Federasyonu	185.645	43.457.572	8,95	9,27
Kanada	135.559	23.643.425	6,53	5,04
İtalya	53.967	16.240.670	2,60	3,46
Ukrayna	50.646	13.056.224	2,44	2,79
Mozambik	73.756	11.589.598	3,55	2,47
Diğer Ülkeler (9)	121.894	37.399.847	5,87	7,98
TOPLAM	2.074.865	468.781.342	100,00	100,00

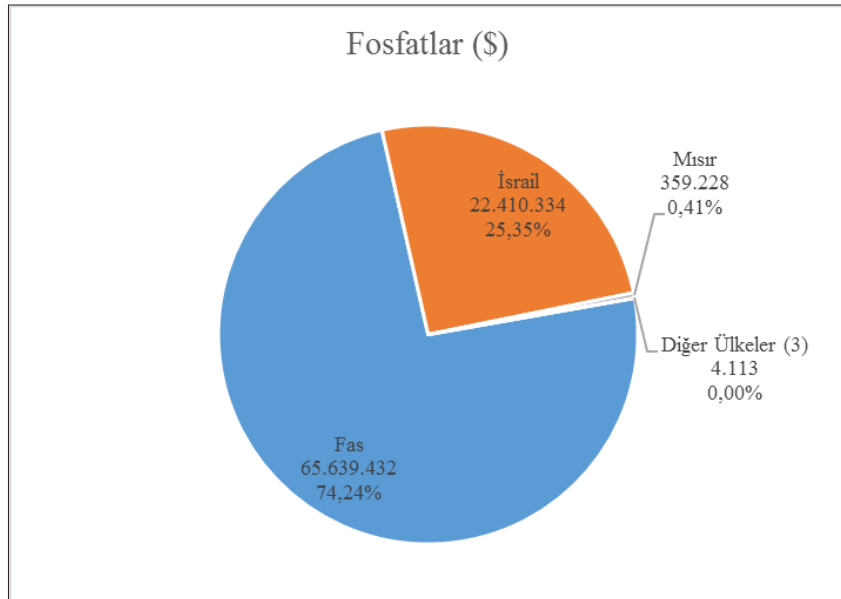
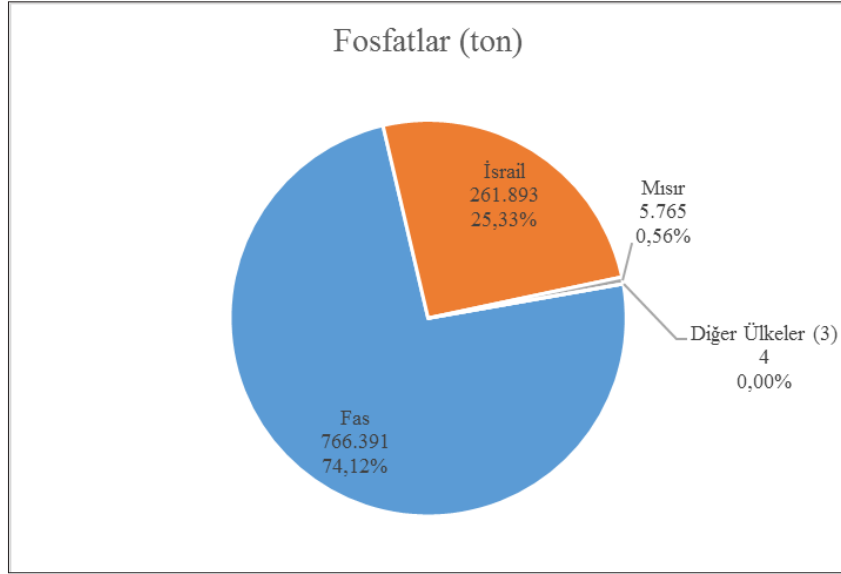
4. GRANİT İŞLENMİŞ

Ülke	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
Hindistan	124.170	66.828.349	46,53	46,38
İspanya	49.855	26.500.893	18,68	18,39
Vietnam	49.056	25.134.412	18,38	17,44
İran	31.198	15.830.898	11,69	10,99
Brezilya	8.152	5.233.588	3,05	3,63
İtalya	1.249	1.675.232	0,47	1,16
Çin	1.373	1.576.374	0,51	1,09
Diğer Ülkeler (15)	1.791	1.312.569	0,67	0,91
TOPLAM	266.844	144.092.315	100,00	100,00

5. FOSFATLAR

ÜLKE	Miktar (kg)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
Fas	766.390.668	65.639.432	74,1153	74,2417
İsrail	261.892.624	22.410.334	25,3268	25,3473
Mısır	576.461	359.228	0,0557	0,4063
Kazakistan	1.000	3.410	0,0001	0,0039
Çin	180	419	0,0000	0,0005
Almanya	2.772	284	0,0003	0,0003
TOPLAM	1.034.051.854	88.413.107	100,0000	100,0000

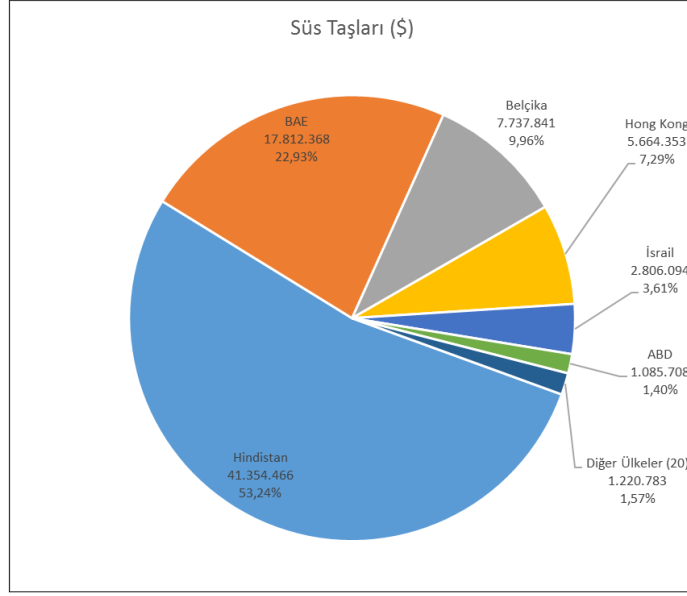

6. SÜS TAŞLARI

ÜLKE	Miktar (kg)	Miktar (KARAT)	Değer (\$)
Hindistan	686	84466	41.354.466
BAE	55	24644	17.812.368
Belçika	71	20414	7.737.841
Hong Kong	36	15292	5.664.353
İsrail	29	5695	2.806.094
ABD	2.129	1725	1.085.708
Çin	130	1724	739.809
Tayland	23	1139	298.190
Brezilya	2.878	0	38.570
İtalya	1	497	30.772
Almanya	1239	98	30.764
Lübnan	1	21	25.707
Fransa	1	34	24.057
Namibya	240	0	7.709
Rusya Federasyonu	10.470	0	5.505
Fas	446	0	5.499
Bulgaristan	1.268	0	4.451
Vietnam	1.000	0	2.112
Pakistan	94	0	1.930
İspanya	24	0	1.530
İngiltere	55	5	1.349
Endonezya	6	0	1.192
Kuveyt	1	0	948
Meksika	1	0	266
Portekiz	10	0	253
Dominik Cumhuriyeti	1	0	170
TOPLAM	20.895	155754	77.681.613

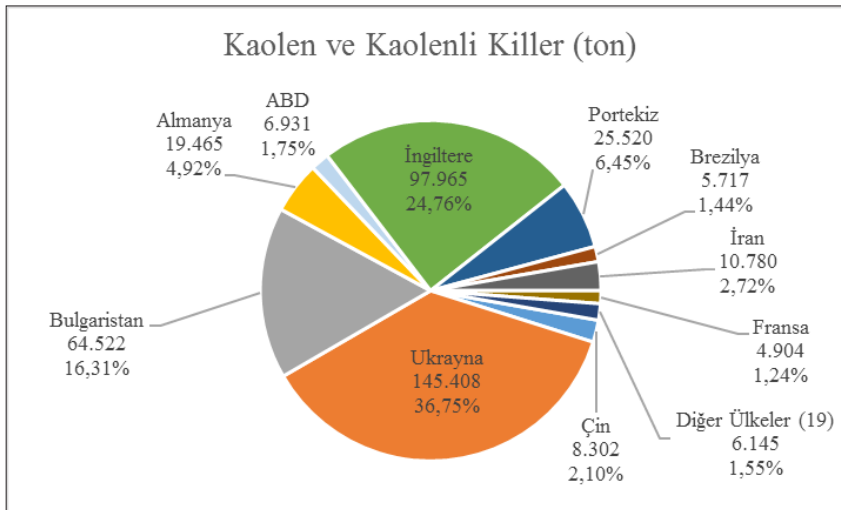
ÜLKE	Değer (\$)	Değer Payı (%)
Hindistan	41.354.466	53,24
BAE	17.812.368	22,93
Belçika	7.737.841	9,96
Hong Kong	5.664.353	7,29
İsrail	2.806.094	3,61
ABD	1.085.708	1,40
Diğer Ülkeler (20)	1.220.783	1,57
TOPLAM	77.681.613	100,00

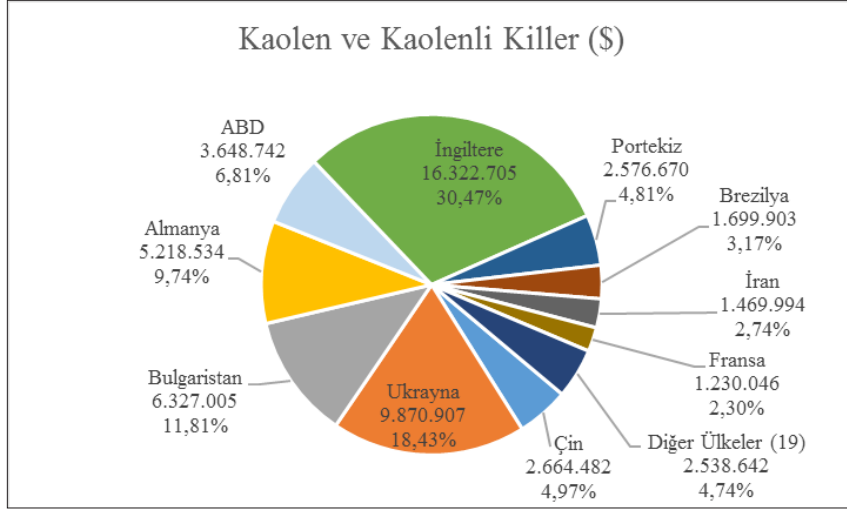
Not: Süs taşlarında miktar sütunu kg ve karat olarak verildiğinden grafik olarak verilmesi uygun görülmemiştir.

7. KAOLEN VE KALOENLİ KİLLER

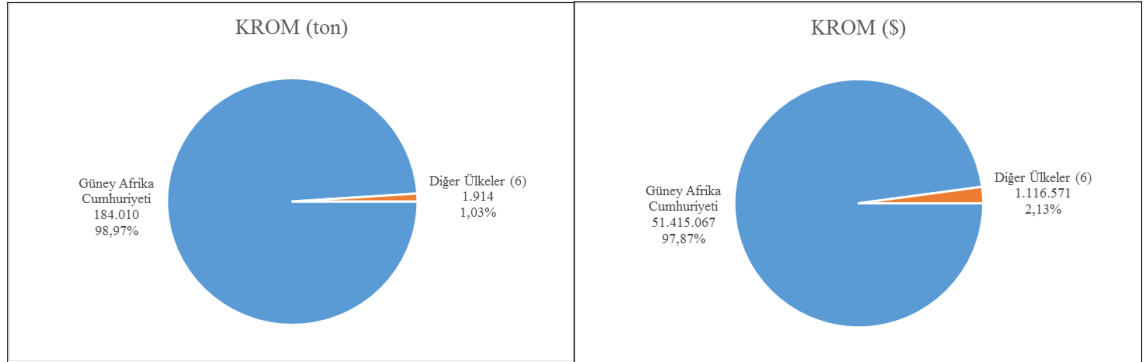
ÜLKE	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
İngiltere	97.965	16.322.705	24,76	30,47
Ukrayna	145.408	9.870.907	36,75	18,43
Bulgaristan	64.522	6.327.005	16,31	11,81
Almanya	19.465	5.218.534	4,92	9,74
ABD	6.931	3.648.742	1,75	6,81
Çin	8.302	2.664.482	2,10	4,97
Portekiz	25.520	2.576.670	6,45	4,81
Brezilya	5.717	1.699.903	1,44	3,17
İran	10.780	1.469.994	2,72	2,74
Fransa	4.904	1.230.046	1,24	2,30
Diğer Ülkeler (19)	6.145	2.538.642	1,55	4,74
TOPLAM	395.658	53.567.630	100,00	100,00

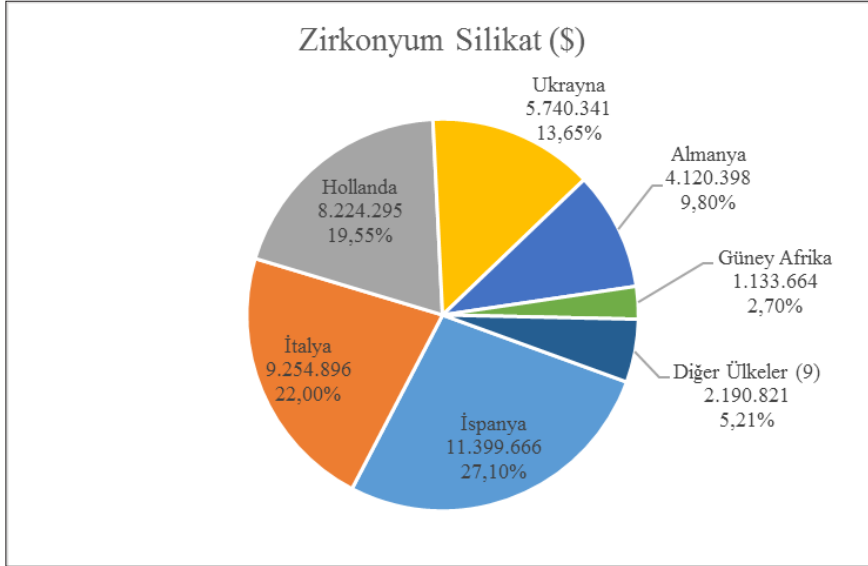
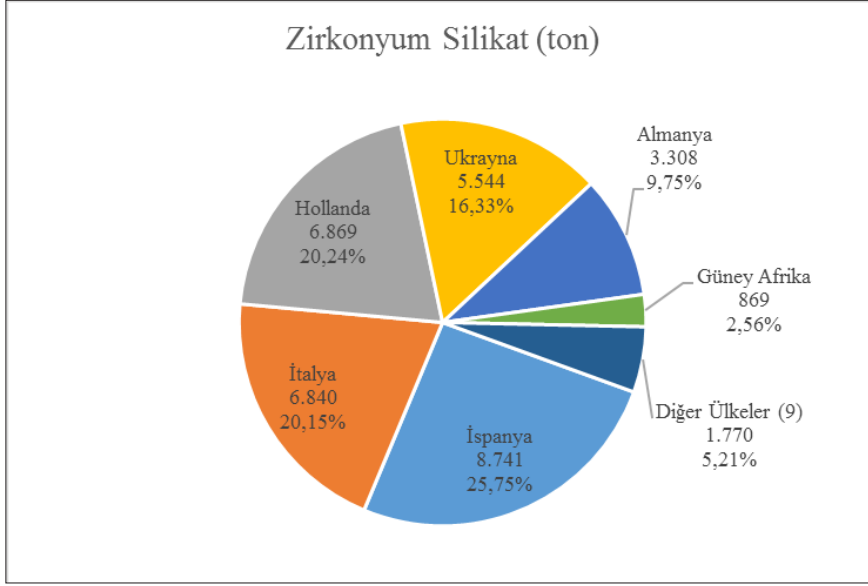
8. KROM

ÜLKE	Miktar (kg)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
Güney Afrika	184.010.263	51.415.067	98,97	97,87
Hollanda	1.806.820	992.522	0,97	1,89
İngiltere	4.500	55.305	0,00	0,11
İtalya	83.874	49.579	0,05	0,09
Almanya	17.000	18.619	0,01	0,04
Kazakistan	1.179	354	0,00	0,00
Fransa	498	192	0,00	0,00
TOPLAM	185.924.134	52.531.638	100,00	100,00

9. ZİRKONYUM SİLİKAT

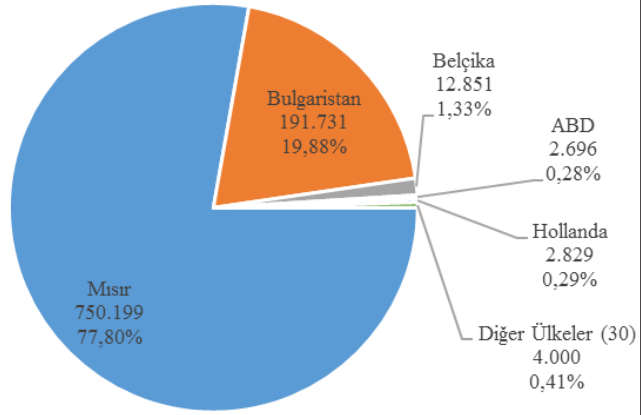
ÜLKE	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
İspanya	8.741	11.399.666	25,75	27,10
İtalya	6.840	9.254.896	20,15	22,00
Hollanda	6.869	8.224.295	20,24	19,55
Ukrayna	5.544	5.740.341	16,33	13,65
Almanya	3.308	4.120.398	9,75	9,80
Güney Afrika	869	1.133.664	2,56	2,70
Diğer Ülkeler (9)	1.770	2.190.821	5,21	5,21
TOPLAM	33.941	42.064.081	100,00	100,00

10. KUM

ÜLKE	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
Mısır	750.199	24.981.141	77,80	67,05
Bulgaristan	191.731	5.263.010	19,88	14,13
Belçika	12.851	3.042.194	1,33	8,16
ABD	2.696	1.842.998	0,28	4,95
Hollanda	2.829	592.197	0,29	1,59
Diğer Ülkeler (30)	4.000	1.538.614	0,41	4,13
TOPLAM	964.306	37.260.154	100,00	100,00

Kum (ton)

Kum (\$)

